

Bhagavad-gīta

PIRMĀ NODAĻA - Kurukšētras kaujas laukā

Dhritarāštra sacīja:

– Sandžaja, ko darīja mani dēli un Pāndu dēli, sapulcējušies svētceļojuma vietā Kurukšētrā, kur viņi gribēja cīnīties?

Sandžaja sacīja:

– Valdniek! Apskatījis Pāndu dēlu pulkos izkārtoto karaspēku, valdnieks Durjodhana piegāja pie sava skolotāja un teica:

– Mans skolotāj, paraugies uz Pāndu dēlu lielo karaspēku, ko tik meistarīgi izkārtojis tavs gudrais māceklis Drupadas dēls. Tur ir daudz varonīgu strēlnieku, kas cīņā līdzinās Bhīmam un Ardžunam: diženie karotāji Jujudhāna, Virāta un Drupada. Arī Dhrištakētu, Čēkitāna, Kāširādža, Purudžits, Kuntibhodža un Šaibja ir diži un spēcīgi varoņi. Tur ir varenais Judhāmanju, ļoti stiprais Utamaudža, Subhadras dēls un Draupadī dēli. Viņi lieliski cīnās kaujas ratos. Vislabākais no brāhmaniem, ļauj ziņot par vadoņiem, kuri būs prasmīgi mana karaspēka vadītāji. Te esi tu, Bhīšma, Karna, Kripa, Ašvathāma, Vikarna un Somadatas dēls Bhūrišrava. Jūs vienmēr uzvarat kaujā. Par mani gatavi atdot dzīvības arī daudzi citi varoņi. Tie visi ir labi apbruņoti ar dažādiem ieročiem un pieredzējuši kara zinātnē. Mūsu spēks ir neizmērojams, un mūs pilnīgi aizsargā vectēvs Bhīšma, bet Bhīmas rūpīgi sargāto Pāndavu spēks ir ierobežots. Tagad jums visiem no savām kaujas vietām jāatbalsta vectēvs Bhīšma.

Tad varenais un drošsirdīgais Kuru dzimtas ciltstēvs, kaujinieku vectēvs Bhīšma skaļi pūta gliemežnīcu. Tā skanēja kā lauvas rēciens, un Durjodhanas sirdī ielija prieks. Pēc tam, pēkšņi ieskanējās visas gliemežnīcas, bungas, taures un ragi, radot pārkonīgu dārdoņu.

Lauka otrā pusē baltos zirgos iejūgtos kaujas ratos stāvēja Krišna un Ardžuna un pūta savas pārpasaulīgās gliemežnīcas. Kungs Krišna pūta gliemežnīcu Pānčadžanju, Ardžuna Dēvadatu un Bhīma, neremdināmais ēdājs un dižu varoņdarbu veicējs, pūta briesmīgo gliemežnīcu Paundru. Valdnieks Judhištira, Kuntī dēls, pūta gliemežnīcu Anantavidžaju, Nakula un Sahadēva pūta Sughošu un Manipušpaku. Diženais strēlnieks Kāšī valdnieks, varenais karotājs Šikhandī, Dhrištadjumna, Virāta, neuzvaramais Sātjaki, Drupada, Draupadī dēli un pārējie, mans valdniek, arī stiprinieks Subhadras dēls, visi pūta savas gliemežnīcas. Visu gliemežnīcu skaņas saplūda rēkoņā, kas satricināja debesis un zemi un plosīja Dhritarāštras dēlu sirdis.

Šajā brīdī Pāndu dēls Ardžuna, sēžot kaujas ratos, kuru karogu rotāja Hanumāna attēls, pacēla loku un gatavojās raidīt bultas. Ak, valdniek! Palūkojies uz Dhritarāštras dēliem, kas stāvēja kaujas ierindā, Ardžuna teica Kungam Krišnam šādus vārdus.

– Ak, nekļūdīgais! Lūdzu, izved manus kaujas ratus starp abiem karaspēkiem, lai es varu redzēt tos, kas alkst cīņas un ar kuriem kopā man būs jācīnās šajā lielajā kaujā. Ļauj man skatīt tos, kas ieradušies karot, lai izpatiktu ļaunprātīgajam Dhritarāštras dēlam.

Sandžaja sacīja:

– Bharatas pēcteci! Pēc Ardžunas lūguma Kungs Krišna izveda lieliskos kaujas ratus starp abu pušu karaspēkiem. Bhīšmas, Dronas un visu citu pasaules valdnieku priekšā Dievs Kungs sacīja:

– Pārtha, palūkojies uz visiem Kuru, kas te sanākuši.

Ardžuna abu pušu karaspēkos ieraudzīja tēvus, vectēvus, skolotājus, mātes brāļus, brāļus, dēlus, mazdēlus, draugus, arī sievastēvus un labvēļus. Kad Kuntī dēls Ardžuna redzēja visus šos radus un draugus, viņu pārņēma līdzjūtība, un viņš teica:

– Dārgais Krišna, redzot savā priekšā cīņas alkstošos draugus un tuviniekus, es jūtu, ka mani locekļi trīc un mute kļūst sausa. Viss mans ķermenis dreb un mati ceļas stāvus. Loks Gāndīva krīt ārā no rokām un āda kvēlo. Es vairs nevaru nostāvēt. Es aizmirstos un prāts man mulst. Ak, Krišna, Kēšī dēmona

uzvarētāj! Es paredzu vienas vienīgas nelaiemes. Es neredzu nekāda labuma no savu tuvinieku nogalināšanas šajā kaujā. Dārgais Krišna! Es nealkstu ne uzvaras, ne karaļvalsts, ne laimes. Ak, Govinda! Ko gan mums dod valsts, laime un pat dzīvība, ja tie, kuru dēļ mēs varētu tās vēlēties, tagad stāv kaujas laukā? Ak, Madhusūdana! Kad manā priekšā stāv skolotāji, tēvi, dēli, vectēvi, mātes brāļi, sievas tēvi, mazdēli, svaiņi un citi tuvinieki, kas gatavi atdot dzīvību un bagātības, es negribu nogalināt viņus, kaut arī tie var nogalināt mani. Ak, visu dzīvo būtņu uzturētāj! Es negribētu cīnīties ar viņiem, pat ja saņemtu par to visas trīs pasaules, nemaz jau nerunājot par šo Zemi. Kāds prieks gan tiks mums, ja nogalināsim Dhritarāštras dēlus? Mēs kritīsim grēkā, ja nogalināsim tos, kas mūs apdraud. Tādēļ mums neklājas nogalināt Dhritarāštras dēlus un mūsu draugus. Ak, Krišna, laimes dievietes vīrs! Ko gan mēs gūsim un kā būsīm laimīgi, ja nokausim savus tuviniekus? Džanārdana! Tie alkatības pārņemtām sirdīm nesaredz grēku izdeldēt dzimtu un naidoties ar draugiem. Bet kādēļ tad mums, redzot ģimenes sagraušanas grēku, jāpiedalās šajos grēka darbos? Ja dzimta iet bojā, tad izzūd mūžsenās ģimenes paražas un pārējie ģimenes locekļi kļūst bezdievīgi. Krišna! Kad ģimenē valda bezdievība, tad sievietes kļūst netiklas. Vrišni pēcteci! Izvirstot ģimenes sievietēm, rodas negribēti pēcnācēji. Negribēti pēcnācēji pārvērš dzīvi par elli gan pašai ģimenei, gan arī ģimenes tradīciju iznīcinātājiem. Šādu samaitātu ģimeņu senči krīt, jo tiem vairs netiek ziedots ne ēdiens, ne ūdens. Ģimenes tradīciju grāvēju grēks rada negribētus pēcnācējus un izposta mūžsenos sabiedrības un ģimenes labklājības pamatus.

Ak, Krišna, cilvēces uzturētāj! No mācekļu pēctecības es esmu dzirdējis, ka ģimenes tradīciju neievērotāji uz visiem laikiem nonāk ellē. Cik dīvaini, ka mēs gribam izdarīt tik briesmīgus grēkus! Alkstot karaliskas laimes, mēs esam gatavi nogalināt savus tuviniekus. Tad labāk, ja nepretojos un esmu bez ieročiem, un mani kaujas laukā nogalina apbruņotie Dhritarāštras dēli.

Sandžaja sacīja:

– To kaujas laukā teicis, Ardžuna nometa bultas un loku un bēdu pārņemts noslīga sēdus.

OTRĀ NODAĻA - Gītas apskats

Sandžaja sacīja:

– Redzot Ardžunu līdzcietības pilnu, nomāktu un asarām acīs, Madhusūdana, Krišna, teica:

– Dārgais Ardžuna! No kurienes tevī šie sārņi? Tā rīkoties nepiedien cilvēkam, kas zina dzīves jēgu. Tā var krist negodā, nevis nonākt uz augstākajām planētām. Prithas dēls, neļaujies šim pazemojošajam vājumam. Tas nav tevis cienīgi. Met pie malas zemisko sirds nespēku un celies, naidnieku soģi!

Ardžuna sacīja:

– Ak, naidnieku veicēj, ak, Madhu nogalinātāj, kā lai es kaujā ar bultām šauju uz Bhīšmu un Dronu, kuri ir manas godināšanas vērti? Labāk ubagot, nekā dzīvot uz diženu dvēseļu, manu skolotāju dzīvības rēķina. Pat ja viņi vēlas pasaulīgus ieguvumus, pat tad viņi ir mani skolotāji. Ja viņi tiks nogalināti, tad visi mūsu prieki būs slacīti asinīm. Mēs arī nezinām, kā ir labāk uzvarēt viņus vai tikt uzvarētiem. Ja nogalināsim Dhritarāštras dēlus, tad dzīve zaudēs jēgu. Nu viņi stāv mūsu priekšā kaujas laukā. Es vairs nezinu, kas man jādara, esmu zaudējis visu nosvērtību un mani moka nožēlojams vājums. Lūdzu, saki, ko man vislabāk darīt! Nu es esmu Tavs skolnieks, dvēsele, kas sevi uzticējusi Tev. Lūdzu, māci mani! Es nekādi nespēju aizdzīt bēdas, kas laupa manus spēkus. Tās neremdēs pat plaukstoša karaļvalsts šīs Zemes virsū, kurai nebūs sāncenšu un kurā es valdīšu kā debesu padievs.

Sandžaja sacīja:

– To pateicis, Ardžuna, naidnieku soģis, sacīja Krišnam:

– Govinda! Es necīnīšos, – un apklusu.

– Ak, Bharatas pēcteci! Tad Krišna abu karaspēku vidū smaidot teica bēdu nospiestajam Ardžunam:

– Tu runā kā mācīts cilvēks, bet sēro par to, kas nav bēdu vērts. Gudrie nebēdājas ne par dzīvajiem, ne par mirušajiem. Nekad nav bijis tā, ka nebūtu bijis Manis, Tevis vai visu šo valdnieku, un nekad nebūs tā, ka no mums kāds pārstās būt.

Kā iemiesotā dvēsele šajā ķermenī pāriet no bērņības uz jaunību un vecumu, tā nāves brīdī viņa pāriet citā ķermenī. Cilvēku ar skaidru un mierīgu prātu šādas izmaiņas nemaldina.

Kuntī dēls! Laime un ciešanas uz laiku atnāk un noteiktā laikā aiziet, tāpat kā atnāk un aiziet ziema un vasara. Bharatas pēcteci! Tās rada jutekļu uztvere, tāpēc jāmacās tās paciest ar mierīgu prātu. Labākais starp cilvēkiem, patiesi atbrīves cienīgs ir tas, kuru nesatrauc ne laime, ne ciešanas un kas saglabā mieru un noteiktību abās.

Tie, kas redz patiesību, ir secinājuši, ka nepastāvīgais ir laicīgs, bet mūžīgais ir nemainīgs. To viņi secinājuši, izpētot abus. Zini, ka tas, kas caurstrāvo visu ķermeni, ir neiznīcināms. Neviens nespēj iznīcināt nemirstīgo dvēseli. Neiznīcināmās, neizmērojamās un mūžīgās dzīvās būtnes materiālajam ķermenim noteikti pienāk gals, tāpēc cīnies, Bharatas pēcteci.

Nezina ne tas, kas uzskata dzīvo būtni par nogalinātāju, ne tas, kas uzskata viņu par nogalinātu, jo patība ne nogalina, ne arī tiek nogalināta. Dvēsele nekad nedzimst un nemirst. Tā nav radusies, nerodas un neradīsies. Tā ir nedzimusi, mūžīga, vienmēr pastāvoša un sākotnēja. Tā netiek nogalināta, kad tiek nogalināts ķermenis.

Pārtha! Kā gan tas, kas zina, ka dvēsele ir neiznīcināma, mūžīga, nedzimusi un nemainīga, var kādu nogalināt vai likt kādam nogalināt? Cilvēks noģērbj vecās drānas un ietērpjas jaunās. Arī dvēsele, pametusi vecos un nederīgos materiālos ķermeņus, ieiet jaunos. Dvēseli nevar sacirst ne ar kādiem ieročiem, tā nedeg ugunī, nesamirkst ūdenī un neizkalst vējā. Šo atsevišķo dvēseli nevar ne salauzt, ne izšķīdināt, ne sadedzināt, ne izžāvēt. Tā pastāv vienmēr un visur, tā ir nemainīga, nekustīga un mūžam vienāda. Ir teikts, ka dvēsele ir neredzama, neaptverama un nemainīga. To zinot, tev nav jābēdājas par ķermeni.

Stipriniek, ja tu tomēr domā, ka dvēsele vienmēr dzimst un uz mūžīgiem laikiem mirst, arī tad tev nav iemesla sērām. Kas dzimis, tas noteikti mirs, kas miris, tas noteikti piedzims atkal. Tāpēc nebēdājies un pildi savu neizbēgamo pienākumu.

Viss, kas ir radīts, sākumā ir neizpausts, vidū izpausts, un pēc iznīcināšanas atkal neizpausts. Kādēļ tad sērot? Vieni raugās uz dvēseli kā uz brīnumu, otri runā par to kā par brīnumu, trešie klausās par to kā par brīnumu, bet ceturkie, pat dzirdējuši, neaptver to.

Bharatas pēcteci! To, kas mīt ķermenī, nekad nevar nogalināt. Tāpēc nav vērts sērot ne par vienu dzīvo būtni. Padomā par savu kšatrija pienākumu. Zini, ka tev nav nekā labāka par cīņu reliģijas principu dēļ. Tāpēc nekavējies. Pārtha! Laimīgi tie kšatriji, kuriem iespēja cīnīties šādā karā atnāk nemeklēta un paver durvis uz debesu planētām. Bet, ja tu nepildīsi savu reliģisko pienākumu un necīnīsies, tad noteikti kritīsi grēkā par pienākuma nepildīšanu un zaudēsi karavīra godu. Tavš negods vienmēr būs ļaužu mutēs, un godātam cilvēkam negods ir ļaunāks par nāvi. Lielie karavadoņi, kas augstu vērtējuši tavu vārdu un slavu, domās, ka tu esi aizgājis no kaujas lauka tikai aiz bailēm, un nicinās tevi. Ienaidnieki par tevi runās daudz sliktu vārdu un zākās tevi par glēvuli. Kas gan var būt vēl sāpīgāks? Kuntī dēls, ja tu kritīsi kaujas laukā, tad iegūsi debesu valstību ja uzvarēsi, tad baudīsi valsti uz Zemes. Tāpēc celies un izšķiries cīņai. Cīnies, lai cīnītos, nedomā par laimi un ciešanām, zaudējumiem un ieguvumiem, uzvaru un sakāvi un, tā darīdams, tu nekad nekritīsi grēkā.

Līdz šim Es tev devu analītiskās zināšanas. Tagad klausies, kā darboties bez augļiem. Prithas dēls, darboties ar šīm zināšanām, tu varēsi atbrīvoties no darbības važām. Šai ceļā nav zaudējumu, un pat nelielas sekmes var pasargāt no vislielākajām briesmām. Kas iet pa šo ceļu, ir stingrs, viņam mērķis ir viens. Bet svārstīgo saprāts ir sazarots, Kuru mīļotais dēls.

Cilvēki ar trūcīgām zināšanām ļoti pieķērušies Vēdu krāšņajiem vārdiem, kas iesaka darboties augļu dēļ, lai paceltos uz debesu planētām, iegūtu labu dzimšanu, varu, utt. Viņi kāro jutekļu apmierinājumu un dzīvi pārpilnībā un apgalvo, ka nav nekā augstāka. Kas pārāk pieķērušies jutekļu baudām un materiālajai bagātībai, kas apmāti pēc tām, tie nekad nespēj stingri apņemties kalpot Visaugstajam Kungam.

Vēdas runā galvenokārt par trijām materiālās dabas īpašībām. Ardžuna, pacelies pāri šīm trim īpašībām. Atbrīvojies no visiem pretstatiem, vēlmēm iegūt un būt drošībā un stingri nostājies sevī. Ko var dot

neliela aka, to var dot arī liela ūdenskrātuve. Ko var dot Vēdas, to var saņemt arī Vēdu mērķa zinātājs. Tev ir tiesības pildīt nolikto pienākumu, bet nav tiesību uz darbības augļiem. Nekad nedomā, ka esi darbības iznākumu cēlonis, un nekad nevairies pildīt pienākumu.

Ardžuna, pildot pienākumu, esi līdzsvarots, atmet pieķeršanos veiksmei un neveiksmei. Šāds līdzsvars ir joga.

Dhanandžaja, ar garīgās kalpošanas spēku atmet visas zemiskās darbības un šādā apziņā uztici sevi Dievam Kungam. Darba augļus kāro tikai skopuļi. Kas garīgi kalpo, tas pat šajā dzīvē atbrīvojas no sliktas un labas darbības. Tāpēc tiecies pēc jogas, kas ir visas darbības māksla. Garīgi kalpojot Dievam Kungam, diženi gudrie jeb bhaktas atbrīvojas no materiālās pasaules darbības augļiem. Viņi izklūst no dzimšanas un nāves riteņa un paceļas pāri visām ciešanām.

Kad tavš saprāts izies no biežā maldu meža, tad tu kļūsi vienaldzīgs pret visu, ko esi dzirdējis, un pret visu, ko vēl dzirdēsi. Kad tavu prātu vairs nesatrauks Vēdu krāšņā valoda, un tas stingri nostāsies sevis apzināšanās transā, tad tu būsi sasniedzis dievišķo apziņu.

Ardžuna sacīja:

– Krišna! Kā pazīt to, kura apziņa iegrimusi pār pasaulībā? Kā viņš runā, kāda ir viņa valoda? Kā viņš sēž un kā viņš staigā?

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Pārtha, kad cilvēks atmet visas dažādās prāta sagudrotās jutekļu vēlmes, kad prāts, tā attīrīts, rod apmierinājumu tikai patībā, tad saka, ka viņš ir tīrā pār pasaulīgā apziņā. Ko nesatrauc trejādās ciešanas, kas nepriecājas laimē, kas brīvs no pieķeršanās, bailēm un dusmām, tas ir gudrais ar stingru prātu. Kas materiālajā pasaulē ir vienaldzīgs pret visu labo un ļauno, kas to neslavē un nenicina, tas ir stingrs pilnīgajās zināšanās. Kas spēj novērst jutekļus no jutekļu priekšmetiem tāpat kā bruņurupucis ievēl locekļus bruņās, ir stingrs pilnīgajā apziņā. Iemiesotā dvēsele var atturēties no jutekļu baudām, taču tieksme pēc tām saglabājas. Bet, izjutusi augstāku garšu, dvēsele zaudē šo tieksmi un nostiprinās apziņā.

Ardžuna, jutekļi ir tik spēcīgi un nevaldāmi, ka tie ar varu aizrauj projām pat tāda cilvēka prātu, kuram ir atšķiršanas spējas, un kurš cenšas pār tiem valdīt. Kas pakļauj jutekļus, pilnīgi valda pār tiem un vērs savu apziņu uz Mani, tas ir cilvēks ar stingru saprātu.

Domājot par jutekļu priekšmetiem, cilvēks pieķeras tiem. No pieķeršanās rodas iekāre un no iekāres rodas dusmas. Dusmas rada galīgus maldus, un maldi aptumšo atmiņu. Kad atmiņa ir aptumšota, zūd saprāts, un, kad zūd saprāts, tad cilvēks no jauna krīt materiālās pasaules atvarā. Bet cilvēks, kas pilnīgi brīvs no pieķeršanās un nepatikas, un kas, ievērojot ierobežojošos atbrīves principus, spēj savaldīt jutekļus, var iemantot Dieva Kunga žēlastību. Kas ir šādi apmierināts, tas ir brīvs no materiālās esamības trejādajām ciešanām. Apmierinātā apziņā drīz nostiprinās saprāts. Tam, kas nav saistīts ar Visaugstāko, nevar būt ne pār pasaulīga saprāta, ne stingra prāta, bez kā nav iespējams miers. Bet kā gan cilvēks var būt laimīgs bez miera? Stiprs vējš aizdzen projām laivu, un viens vienīgs juteklis, kuram pievērsts prāts, var aiznest projām cilvēka saprātu.

Stipriniek! Kas attur jutekļus no to priekšmetiem, tas noteikti ir cilvēks ar stingru saprātu. Kas visām būtnēm ir nakts, tas ir nomoda laiks cilvēkam, kurš valda pār sevi. Kas visām būtnēm ir nomoda laiks, tā ir nakts iekšēji redzīgam gudrajam. Okeānu vienmēr pilda upes, bet tas ir un paliek nemainīgs. Tikai tāds cilvēks, kuru nesatrauc vēlmju nepārtrauktā straume, var sasniegt mieru, bet ne tas, kas cenšas apmierināt vēlmes. Kas ir atmetis visas jutekļu apmierināšanas vēlmes, dzīvo bez vēlmēm un īpašuma apziņas un brīvs no neīstā „es” tikai tas var sasniegt īstu mieru.

Tāds ir garīgas un dievbijīgas dzīves ceļš, pa kuru ejot, nevar nomaldīties. Kas iet pa to kaut nāves stundā, tas ieiet Dieva valstībā.

TREŠĀ NODAĻA - Karma-joga

Ardžuna sacīja:

– Džanārdana, Kēšava! Kāpēc tu gribi, lai es piedalos šai briesmīgajā karā, ja uzskati, ka saprāts ir labāks par auglīgu darbību? Manu saprātu mulsina Tavi pretrunīgie norādījumi. Tāpēc, lūdzu, saki skaidri, kas man būtu svētīgāk.

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Bezgrēcīgais Ardžuna! Es jau paskaidroju, ka ir divu veidu cilvēki, kas cenšas izprast patību. Vieni to cenšas darīt ar empīrisku un filozofisku prātošanu, bet otri ar garīgo kalpošanu. Nedarot darbu, nevar atbrīvoties no pretdarbības. Un ar atsacīšanos vien nevar sasniegt pilnību. Ikviens spiests bezpalīdzīgi darboties atbilstoši materiālās dabas dotajām īpašībām, tāpēc neviens nespēj pat mirkli būt bezdarbīgs. Kas attur jutekļus no darbības, bet prātā apcer jutekļu priekšmetus, tas maldina sevi un ir liekulis. Bet, kas ar prātu patiesi cenšas vadīt darbīgos jutekļus bez pieķeršanās un uzsāk karma-jogu, tas ir daudz augstāks.

Pildi savu nolikto pienākumu, jo darbs ir labāks par bezdarbību. Bez darba nevar pat uzturēt ķermeni. Darbs jāveic kā ziedojums Višnu, citādi tas piesien materiālajai pasaulei. Tāpēc, Kuntī dēls, pildi noliktos pienākumus Viņam par prieku, un tu vienmēr būsi brīvs no važām.

Radīšanas sākumā visu radību Kungs laida pasaulē cilvēku un padievu paaudzes, ziedojumus Višnu un svētīja tos: Lai šī jagja nes jums laimi, jo ziedojot jūs saņemsiet visu, kas vajadzīgs laimīgai dzīvei un atbrīvei. Ziedojumu iepriecinātie padievi būs vēlīgi arī jums. Tā, darot laimi viens otram, labi dzīvosiet visi. Padievi gādā par visu dzīvei nepieciešamo, un jagjas iepriecināti, viņi jums dos visu, kas vajadzīgs. Bet, kas bauda šīs veltes un neziedo padieviem, ir zaglis.

Dieva Kunga bhaktas atbrīvojas no visiem grēkiem, jo ēd to, kas vispirms ir ziedots. Bet tie, kas gatavo ēdienu tikai savu jutekļu baudai, ēd vienu vienīgu grēku.

Visu radību uztur labība, bet labība nāk no lietus. Lietus nāk no jagjas, bet jagja rodas no noliktā pienākuma. Vēdās teikts, kā pareizi jārikojas, bet Vēdas ir izpaudušās tieši no Dieva Augstākās Personības. Tāpēc visu caurstrāvojošais Pār pasaulīgums vienmēr ir ziedojumā.

Mans dārgais Ardžuna! Kas cilvēka mūžā neseko Vēdās dotajam ziedojumu aplim, tas dzīvo grēcīgu dzīvi. Kas dzīvo tikai jutekļu apmierinājumam, tas dzīvo velīgi. Bet cilvēks, kas gūst prieku sevī un dzīvo sevis apziņā, kas pilnīgi apmierināts sevī un piesātināts sevī, tam nav pienākumu. Kas apzinājies sevi, tam vairs nevajag pildīt noliktos pienākumus, bet nav arī iemesla tos nepildīt. Viņš nav atkarīgs ne no vienas dzīvās būtnes. Tāpēc dari darbu kā pienākumu un nepieķeries tā augļiem. Strādājot bez pieķeršanās, cilvēks sasniedz Visaugstāko. Džanaka un daudzi citi valdnieki sasniedza pilnību, tikai pildot nolikto pienākumu. Tev jāpilda pienākums kaut tādēļ, lai rādītu paraugu ļaudīm.

Lai ko arī dižens cilvēks darītu, parastie cilvēki viņam seko. Un, lai kādu paraugu viņš rādītu, visa pasaule dara tāpat.

Prithas dēls! Visās trijās planētu sistēmās nav nekā tāda, kas Man būtu jādara. Es neko nevēlos, un Man neko nevajag tomēr Es pildu noliktos pienākumus.

Pārtha! Ja Es kaut reizi nepildītu noliktos pienākumus, tad visi sekotu Manam paraugam. Ja Es nepildītu noliktos pienākumus, tad sabruktu visas šīs pasaules. Es kļūtu par cēloni negribētu pēcnācēju dzimšanai un tādējādi izjauktu visu dzīvo būtņu mieru.

Kā pienākumus pilda nejēgas, kas pieķērušies darba augļiem, tā darbojas arī mācītie, taču bez pieķeršanās. Viņi to dara, lai vestu cilvēkus pa pareizo ceļu. Lai nejauktu prātus nejēgām, kas pieķērušies noliktā pienākuma augļiem, gudrajam nav jāattur tie no darba. Viņam pašam garīgi jākalpo un jāiesaista viņi visdažādākajā darbībā.

Neīstā „es” maldinātā dvēsele uzskata sevi par darītāju, taču patiesībā visu dara trīs materiālās dabas īpašības.

Stipriniek! Kas zina Absolūto Patiesību, tas nenodarbojas ar jutekļiem un to apmierināšanu, labi zinot, ar ko atšķiras garīgā kalpošana no darba augļu dēļ. Materiālās dabas īpašību apstulbināti, nejēgas pilnīgi iegrimst materiālā darbībā un pieķeras tai. Bet gudrajam nevajag viņus traucēt, kaut arī viņu pienākumi nezināšanas dēļ ir zemāki. Tāpēc, Ardžuna, visus savus darbus veltī Man, pilnībā apzinies Mani, nevēlies

ieguvuma un neko neuzskati par savu, nomet apātiju un cīnies. Kas savus pienākumus pilda pēc Maniem norādījumiem, ar ticību un bez skaudības seko tiem, tas atbrīvojas no auglīgas darbības važām. Bet tiem, kas aiz skaudības neievēro šo mācību un neseko tai, trūkst jebkādu zināšanu, viņi ir apmulķoti un visas viņu pūles sasniegt pilnību lemtas neveiksmei. Pat gudrais rīkojas saskaņā ar savu dabu, jo ikviens seko dabai, ko veido trīs īpašības. Ko gan var dot savas dabas apspiešana?

Ir noteikumi, kas ļauj ierobežot pieķeršanos un nepatiku pret jutekļiem un to priekšmetiem. Nedrīkst nonākt pieķeršanās un nepatikas varā, jo tie ir klupšanas akmeņi sevis apzināšanās ceļā. Labāk kaut nepilnīgi veikt savu pienākumu nekā pilnīgi darīt cita darbu. Labāk iet bojā, pildot savu pienākumu, nekā darīt cita pienākumu, jo iet svešu ceļu ir bīstami.

Ardžuna sacīja:

– Vrišni pēcteci! Kas gan mudina cilvēku grēkot pat pret savu gribu, it kā ar varu piespiežot?

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Tikai iekāre, Ardžuna, kas rodas no saskares ar materiālajām kaislībām un vēlāk pāriet dusmās, un kas ir šīs pasaules visu aprijošais un grēcīgais ienaidnieks. Kā uguni klāj dūmi, kā spoguļi klāj putekļi, kā dīgli klāj klēpis, tā dzīvo būtņi klāj iekāre. Kuntī dēls! Tādā veidā gudrās dzīvās būtnes tīro apziņu pārklāj iekāre viņas mūžīgais ienaidnieks, kas nekad neapmierinās un liesmo kā uguns. Iekāre mājo jutekļos, prātā un saprātā. Caur tiem viņa pārklāj dzīvās būtnes īstenās zināšanas un maldina to. Tāpēc, Ardžuna, labākais no Bharatām, vispirms, savaldot jutekļus, iegrožo šo lielo grēka iemiesojumu [iekāri] un tad nogalini zināšanu un sevis apzināšanās sagrāvēju. Darbīgie jutekļi ir augstāki par nedzīvo matēriju, prāts ir augstāks par jutekļiem, saprāts ir vēl augstāks par prātu, bet viņa [dvēsele] ir pat vēl augstāka par saprātu.

Stipriniek Ardžuna! Zinot, ka esi augstāks par materiālajiem jutekļiem, prātu un saprātu, stiprini prātu ar apdomīgu garīgu saprātu un tā, ar garīgu spēku, uzveic nepiesātināmo ienaidnieku iekāri.

CETURTĀ NODAĻA - Pārpasaulīgās zināšanas

Dieva Personība, Kungs Šrī Krišna, sacīja:

– Es mācīju šo neiznīcīgo jogas zinātņi Saules dievam Vivasvānam, Vivasvāns mācīja to Manu, cilvēces tēvam, bet Manu to mācīja Ikšvāku. Tā šī augstākā zinātne tika saņemta pa mācekļu pēctecību, un tā to saprata svētie valdnieki. Bet laika gaitā pēctecība pārtrūka, tāpēc šī zinātne, kā liekas, ir nozaudēta.

Šodien Es tev pavēstu mūžseno zinātņi par attiecībām ar Visaugstāko, jo tu esi Mans bhakta un Mans draugs un spēj izprast šīs zinātnes pārpasaulīgo noslēpumu.

Ardžuna sacīja:

– Saules dievs Vivasvāns ir dzimis pirms Tevis. Kā saprast, ka Tu sākumā mācīji viņam šo zinātņi?

Dieva Personība sacīja:

– Mēs abi esam izgājuši cauri daudzām jo daudzām dzimšanām. Es atceros tās visas, bet tu, naidnieku veicēj, tās neatceries. Es esmu nedzimis, un Mans pārpasaulīgais ķermenis nekad neiet bojā. Es esmu visu dzīvo būtņu Kungs, un tomēr laikmetu pēc laikmeta Es ierodos savā sākotnējā pārpasaulīgajā veidolā. Bharatas pēcteci! Ja kādreiz kaut kur pagrimst reliģija un pārsvaru gūst bezdievība, tad Es ierodos pats, lai atpestītu dievbijīgos, iznīcinātu neliešus un atjaunotu reliģijas principus, Es atnāku pats laikmetu pēc laikmeta.

Ardžuna! Kas zina Manas atnākšanas un darbības pārpasaulīgumu, tas, atstājis ķermeni, vairs nepiedzimst šai materiālajā pasaulē, bet sasniedz Manu mūžīgo mājvietu. Atbrīvojušies no pieķeršanās, bailēm un dusmām, pilnīgi iegrimuši Manī un raduši patvērumu Manī, daudzi jo daudzi ir šķīstījušies ar zināšanām par Mani, un visi sasnieguši pārpasaulīgu mīlestību uz Mani.

Prithas dēls! Kā cilvēks uztic sevi Man, tā Es viņu atalgoju. Ikviens visādā ziņā iet Manu ceļu.

Cilvēki šai pasaulē alkst panākumus, darbojoties augļu dēļ, un tāpēc godina padieus. Tik tiešām, šai pasaulē cilvēks ātri gūst panākumus no auglīga darba. Saskaņā ar trijām materiālās dabas īpašībām un darbību tajās, Es esmu sadalījis sabiedrību četrās daļās. Kaut arī Es esmu šīs kārtības radītājs, tev jāzina, ka Es nekā nedaru un esmu nemainīgs. Neviens darbs Mani neietekmē, Es netiecos pēc darbības augļiem. Kas zina šo patiesību par Mani, tas nesapinas auglīga darba pretdarbības.

Visas atbrīvotās dvēseles senos laikos šādi darbojoties, izprata Manu pārpasaulīgo dabu. Tāpēc pildi savu pienākumu, kā to kādreiz darīja viņi. Pat saprātīgie nezina, kas ir darbība un kas ir bezdarbība. Tagad Es izskaidrošu, kas ir darbība, un, to zinot, tu atbrīvosies no visām nelaimēm. Ļoti grūti ir saprast darbības līkločus. Tāpēc tev labi jāzina, kas ir darbība, kas ir aizliegta darbība un kas ir bezdarbība.

Kas darbībā redz bezdarbību un bezdarbībā redz darbību, tas ir saprātīgais starp ļaudīm un ir pacēlies pāri pasaulīgajam, kaut arī dara dažādus darbus. Kas darbojas, nealkstot jutekļu baudas, tam ir pilnīgas zināšanas. Gudrie teic, ka viņa darbības izraisītās pretdarbības ir sadedzinātas pilnīgo zināšanu ugunī. Atmetis jebkādu pieķeršanos darbības iznākumiem, vienmēr apmierināts un neatkarīgs, viņš nestrādā augļu dēļ, kaut arī ir aizņēmts dažādos darbos. Kam ir izpratne, tas darbojas ar pilnīgi savaldītu prātu un saprātu, atmet vēlmi būt par īpašnieku un darbojas tikai dzīvības uzturēšanas dēļ. Tāpēc grēku pretdarbības viņu neietekmē. Kas apmierināts ar to, kas atnāk pats par sevi, kas brīvs no pretstatiem un skaudības, kas stingrs gan veiksmē, gan neveiksmē, tas nekad nesapinas, kaut arī darbojas. Kas nav pieķēries materiālās dabas īpašībām, kam ir pilnīgas pārpasaulīgās zināšanas, tā darbs pilnīgi saplūst ar pārpasaulību. Kas pilnīgi iegrimis Krišnas apziņā, tas noteikti sasniegs garīgo valstību, jo viņš ir pilnīgi ziedojies garīgai darbībai, kurā ziedojuma uguns ir absolūta un arī ziedojums ir garīgs.

Vieni jogi pilnīgi godina padieus, ziedojot tiem, citi ziedo Augstākā Brahmana ugunī. Citi ziedo klausīšanos un jutekļus prāta savaldīšanas ugunī, un vēl citi ziedo jutekļu priekšmetus jutekļu ugunī. Citi, kas grib apzināties sevi, savaldot prātu un jutekļus, ziedo visu jutekļu un dzīvības dvašas darbību savaldīta prāta ugunī. Uzņēmušies stingrus zvērestus, daži iegūst apskaidrību, ziedojot īpašumus, citi izdarot grūtas askēzes, ejot astoņpakāpju mistiskās jogas ceļu vai apgūstot Vēdas, lai attīstītu pārpasaulīgās zināšanas. Vēl citi, kas vēlas iegrozot elpu, lai gremdētos transā, ziedo izelpu ieelpā un ieelpu izelpā, un, pilnīgi apturējuši elpu, iegrimst transā. Citi ierobežo ēšanu un ziedo pašu izelpu. Kas ziedo un zina ziedojumu jēgu, tie attīrās no grēku pretdarbībām, un, nobaudījuši ziedojumu nektāru, iet pretī augstākajam mūžīgajam.

Labākais no Kuru dzimtas, bez ziedošanas neviens nespēj dzīvot laimīgi ne uz šīs planētas, ne šajā dzīvē un ko tad lai saka par nākamo? Visi šie ziedojumi ir atzīti Vēdās, un visi tie radušies no dažādu veidu darbības. To zinot, tu iegūsi atbrīvi.

Naidnieku soģi! Ziedojums ar zināšanām ir labāks nekā tikai materiālā īpašuma ziedojums. Prithas dēls, visi darbības ziedojumi sasniedz pilnību pārpasaulīgajās zināšanās. Ej pie garīgā skolotāja un centies saprast patiesību. Pazemīgi jautā un kalpo viņam. Sevi apzinājušās dvēseles var svētīt tevi ar zināšanām, jo ir redzējušas patiesību. Ieguvis īstenas zināšanas no sevi apzinājušās dvēseles, tu nekad vairs nenomaldīsies, jo ar šīm zināšanām redzēsi, ka visas dzīvās būtnes ir Visaugstākā daļas, jeb, citiem vārdiem sakot, ka tās ir Manas. Pat, ja tu esi vislielākais no visiem grēciniekiem, ar pārpasaulīgo zināšanu laivu tu spēsi šķērsot materiālo ciešanu okeānu.

Ardžuna! Uguns pārvērš malku pelnos, un zināšanu uguns pārvērš pelnos visas materiālās darbības izraisītās pretdarbības. Šai pasaulē nav nekā cildenāka un tīrāka par pārpasaulīgajām zināšanām. Šīs zināšanas ir nobriedis visa misticisma auglis. Kas pilnīgojies garīgajā kalpošanā, tas ar laiku pats tās bauda sevī. Ticīgais, kas sevi veltījis pārpasaulīgajām zināšanām un pakļāvis jutekļus, ir cienīgs šīs zināšanas saņemt. Tās saņēmis, viņš ātri iegūst augstāko garīgo mieru. Bet tumsoņi un neticīgie, kas apšaubā svētos rakstus, nenasniedz Dieva apziņu. Viņi krīt. Kas šaubās, tam nav laimes ne šai pasaulē, ne nākamajā.

Bagātību iekarotāj! Kas garīgi kalpo un atsakās no darbības augļiem, kuram pārpasaulīgās zināšanas sagrāvušas visas šaubas, tas tiešām atrodas patībā. Darba sekas viņu nesaista. Tāpēc ņem zināšanu ieroci un cērt šaubas, kas tavā sirdī radušās no neziņas. Bharatas pēcteci, apbruņojies ar jogu, celies un cīnies.

PIEKTĀ NODAĻA - Karma-joga, darbošanās Krišnas apziņā

Ardžuna sacīja:

– Krišna! Vispirms Tu man liec atsacīties no darbības, bet pēc tam iesaki kalpot ar mīlestību. Esi tik labs un pasaki skaidri kā ir svētīgāk?

Dieva Augstākā Personība atbildēja:

– Atbrīvi dod gan atsacīšanās no darbības, gan garīgā kalpošana. Taču no šīm divām garīgā kalpošana ir labāka nekā atsacīšanās no darbības.

Stipriniek Ardžuna! Zini, ka tas, kas nealkst darba augļu un nenicina tos, vienmēr ir atsacījies. Šāds cilvēks, brīvs no visiem pretstatiem, viegli izraujas no materiālās verdzības un pilnīgi atbrīvojas. Tikai nevēlams šķir garīgo kalpošanu no materiālās pasaules analītiskās izpētes. Īsteni mācītie teic, ka, ejot pa vienu no šiem ceļiem, var baudīt abu augļus. Ko var sasniegt ar sānkļūstas filozofiju, to var sasniegt arī ar garīgo kalpošanu. Analītiskā izpēte un garīgā kalpošana ir vienā līmenī, un, kas to redz, tas redz lietas patiesā gaismā.

Neviens nevar kļūt laimīgs atsakoties no visām darbībām un bez garīgās kalpošanas Dievam Kungam. Bet gudrais, kas garīgi kalpo, var tūlīt sasniegt Visaugstāko. Tīra dvēsele, kas garīgi kalpo un valda pār prātu un jutekļiem, ir dārga ikvienam, un ikviens ir dārgs viņai. Šāds cilvēks vienmēr darbojas, bet nekad nesapinas. Cilvēks dievišķā apziņā redz, dzird, tausta, saož, ēd, iet, guļ un elpo, taču pats zina, ka īstenībā nekā nedara. Viņš vienmēr zina, ka, runājot, iztukšojot un piepildot vēderu, atverot un aizverot acis, tikai materiālie jutekļi mijiedarbojas ar priekšmetiem, bet pats viņš ir pāri tiem. Kas pilda pienākumu bez pieķeršanās un atdod tā augļus Visaugstajam Kungam, to grēcīga darbība neskar, tāpat kā lotosa lapu neskar ūdens. Jogi atmet pieķeršanos visam un darbojas ar ķermeni, prātu, saprātu un pat jutekļiem tikai tādēļ, lai šķīstītos. Kas garīgi kalpo ar apņēmību, tas iemanto pilnīgu mieru, jo visu darbību augļus ziedo Man. Bet, kas nav ar Dievišķo un alkst darba augļu, tas sapinas.

Kad iemiesotā dzīvā būtne valda pār savu dabu un prātā atsakās no visām darbībām, tad viņa laimīgi dzīvo pilsētā ar deviņiem vārtiem [materiālajā ķermenī], neko nedarot un neradot darbību. Iemiesotais gars, ķermeņa pilsētas saimnieks, nerada darbību, neliek cilvēkiem darboties un nerada darbības augļus. Visu to veic materiālās dabas īpašības.

Visaugstais Kungs neuzņemas ne grēkus, ne labo darbu sekas. Bet iemiesotās būtnes dzīvo maldos, jo viņu īstenās zināšanas klāj tumsība. Bet, kad cilvēku apgaismo zināšanas, kas sagrauj neziņu, tad tās kā uzlecoša saule atklāj skatam pilnīgi visu. Kad saprāts, prāts, ticība un patvērums ir Visaugstākajā, tad cilvēks ar pilnīgām zināšanām atbrīvojas no bažām un taisni iet atbrīves ceļu. Pazemīgi gudrie ar tīro zināšanu tikumu vienādi raugās uz skoloto un lēnprātīgo brāhmanu, govī, ziloni, suni un suņu ēdāju. Tie, kuru prāti ir līdzsvaroti, jau ir pārrāvuši dzimšanas un nāves saites. Viņi ir bezgrēcīgi kā Brahmans un tādēļ atrodas Brahmanā. Cilvēks, kas nelīkmo par patīkamo un neželējas par nepatīkamo, kas ir sevī saprātīgs, nemaldīgs un apguvis zinātņi par Dievu, jau atrodas pār pasaulībā. Šādu atbrīvotu cilvēku materiālo jutekļu baudas nesaista. Viņš vienmēr ir gremdējies sevī un bauda prieku sevī. Sevī apzinājusies dvēsele šādi gūst bezgalīgu laimi, jo vēš savu prātu uz Visaugstāko.

Saprātīgais nemeklē materiālo jutekļu baudas, kas ir visa posta un nelaimju avots. Kuntī dēls! Šādiem priekiem ir sākums un gals, tāpēc gudrais par tiem nepriecājas. Kas vēl pirms aiziešanas no ķermeņa spēj paciest materiālo jutekļu spiedienu un savaldīt vēlmju un dusmu spēku, tam klājas labi, un viņš ir laimīgs šai pasaulē. Kas ir laimīgs un darbīgs sevī, iekšēji apskaidrots un priecīgs sevī, tas patiešām ir pilnību sasniedzis jogs. Viņš ir atbrīvots Visaugstākajā un sasniedz Visaugstāko. Kas pacēlies pāri šaubu radītajiem pretstatiem, kas prātu vēš sevī, kas vienmēr darbojas visu dzīvo būtņu labā un ir brīvs no visiem grēkiem, tas sasniedz atbrīvi Visaugstākajā. Kas pilnīgi brīvi no dusmām un materiālām vēlmēm, kas apzinās sevi, valda pār sevi un pastāvīgi tiecas pēc pilnības, tie noteikti pavisam drīz sasniegs atbrīvi Visaugstākajā. Atvairot visus ārējos jutekļu priekšmetus, stingri turot acu skatu starp uzacīm, aizturot nāsīs ieelpu un izelpu un tā valdot pār prātu, jutekļiem un saprātu, pār pasaulnieks, kas tiecas pēc atbrīves, kļūst brīvs no vēlmēm, bailēm un dusmām. Kas vienmēr ir šādā stāvoklī, tas noteikti ir atbrīvots.

Kas pilnībā apzinās Mani un zina, ka visi ziedojumi un askēzes galā vēltās Man, kas zina, ka Es esmu visu planētu un padievu Visaugstais Kungs un visu dzīvo būtņu labvēlis, tas iegūst mieru un atbrīvojas no materiālajām ciešanām.

SESTĀ NODAĻA - Dhjāna-joga

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Kas nav pieķēries darba augļiem un dara darbu kā pienākumu, tas ir atsacīšanās dzīves kārtā un ir īstens jogs, bet, kas neiededz uguni un nepilda pienākumu, tas nav. Zini, ka tas, ko sauc par atsacīšanos, ir tā pati joga jeb sevis savienošana ar Visaugstāko. Pāndu dēļ! Nevienš nevar kļūt par jogu, kamēr viņš neatmet jutekļu apmierināšanas vēlmi.

Ir teikts, ka astoņpakāpju jogas uzsācējam darbs ir līdzeklis, bet tam, kas jau pilnveidojies jogā, līdzeklis ir visas materiālās darbības pārtraukšana. Ir teikts, ka cilvēks ir pilnveidojies jogā, kad viņš ir atsacījies no visām materiālajām vēlmēm un nedarbojas jutekļu apmierinājuma vai darba augļu dēļ.

Prāts jāizmanto, lai atbrīvotos, bet nevis lai pagrimtu. Prāts ir gan saistītās dvēseles draugs, gan ienaidnieks. Kas uzvarējis prātu, tam prāts ir vislabākais draugs. Kas to nav izdarījis, tam prāts ir vislielākais ienaidnieks. Kas uzvarējis prātu, tas jau ir sasniedzis Virsdvēseli, jo ieguvis mieru. Tam ir vienalga, karsts vai auksts, laime vai ciešanas, gods vai negods.

Ir teikts, ka cilvēks apzinās sevi un ir jogs, ja viņš ir pilnīgi apmierināts ar iegūtajām zināšanām un to izpratni. Viņš valda pār sevi un atrodas pārpasaulībā. Viņš vienādi raugās uz visu vai tas ir olis, akmens vai zelts. Vēl augstāk attīstīts ir tas, kas vienādi izturas pret godīgiem labvēļiem, mīlošiem labdariem, vienaldzīgajiem, starpniekiem, skaužiem, draugiem un ienaidniekiem, dievbijīgajiem un grēciniekiem. Pārpasaulniekam pastāvīgi jāsakaras ar Visaugstāko gan ķermenī, gan prātā, gan patībā. Viņam jādzīvo vienam vientuļā vietā un vienmēr rūpīgi jāvalda pār prātu. Viņam jābūt brīvam no vēlmēm, un viņš neko nedrīkst neko uzskatīt par savu īpašumu.

Lai nodarbotos ar jogu, jādodas uz vientuļu vietu, jānoklāj zemē kušas zāle un jāpārklāj tā ar briežādu un mīkstu audumu. Sēdeklī jāatrodas svētītā vietā, un tas nedrīkst būt ne pārāk zems, ne pārāk augsts. Tad jogam stingri jāapsēžas un jāpilda joga, lai, savaldot prātu, šķīstītu sirdi, juteklus un darbību un vērstu prātu vienā virzienā. Mugura, galva un kakls jātur taisni, acis stingri jāvērs uz degungalu. Tā, ar nesatrauktu un pakļautu prātu, bez bailēm un pilnīgā dzimumatturībā, jogam jāvērs prāts uz Manu veidolu sirdī un jāpadara Mani par dzīves galamērķi. Tā, vienmēr valdot pār ķermeni, prātu un darbību, pārpasaulnieks ar savaldītu prātu pārtrauc materiālo esamību un sasniedz Dieva valstību [Krišnas valstību].

Ardžuna! Cilvēks nevar kļūt par jogu, ja viņš ēd par daudz vai par maz, guļ par daudz vai par maz. Kas ēd, guļ, atpūšas un strādā ar mēru, tas ar jogu var atvieglot visas materiālās ciešanas.

Kad jogs ar jogas spēku savalda prātu un, brīvs no visām materiālajām vēlmēm, nostājas pārpasaulībā, tad saka, ka viņš ir nostiprinājies jogā. Bezvējā mierīgi deg liesma, un pārpasaulnieks ar savaldītu prātu vienmēr stingri meditē uz pārpasaulīgo patību. Šai pilnības līmenī, ko sauc par transu jeb samādhi, ar jogas spēku prāts pilnīgi atbrīvojas no materiālām domām. Tad cilvēks ar tīru prātu redz patību, bauda to, priecājas sevī un caur pārpasaulīgiem jutekļiem gūst bezgalīgu pārpasaulīgu laimi. Tad viņš vairs nekad nenovirzās no patiesības. Ieguvis to, viņš redz, ka lielāka ieguvuma nav. Šādu cilvēku nesatricina pat vislielākās grūtības. Tā ir patiesa brīvība no visām ciešanām, kas rodas saskarsmē ar materiālo.

Jogas ceļš jāiet ar noteiktību un ticību un nedrīkst novirzīties no tā. Jāatmet pilnīgi visas materiālās vēlmes, kas dzimušas prātojumos, un ar prātu pilnīgi jāsavalda jutekļi. Ar pilnīgas pārlicības stiprinātu saprātu pakāpeniski, soli pa solim, jānonāk transā. Prāts jāvērs vienīgi uz patību un ne uz ko citu. Lai arī kur savas svaidīgās un nepastāvīgās dabas dēļ prāts neaizkļīstu, tas noteikti jāatved atpakaļ patības varā.

Jogs, kura prāts ir stingri vērsts uz Mani, noteikti sasniedz augstāko pārpasaulīgās laimes pilnību. Viņš stāv pāri kaislībām, apzinās, ka īpašībās ir vienāds ar Visaugstāko, un atbrīvojas no visām agrāko darbu pretdarbībām. Jogs, kas valda pār sevi un vienmēr nodarbojas ar jogu, atbrīvojas no visiem materiālajiem

sārņiem un sasniedz augstāko laimi, ko dod pārpasaulīgā, mīlestības pilnā kalpošana Dievam Kungam. Īsts jogs redz Mani visās būtnēs un redz Manī visas būtnes. Patiešām, kas apzinājies sevi, tas redz Mani, Visaugsto Kungu, visur. Kas Mani redz visur un visu redz Manī, tam Es nekad neesmu zudis un viņš nekad nav zudis Man. Jogs, kas zina, ka Es un Virsdvēsele esam viens un garīgi kalpo Tai, vienmēr un visos apstākļos ir Manī.

Ardžuna! Pilnīgs jogs ir tas, kas redz sevis un visu dzīvo būtņu vienādību, vienalga, vai tās ir laimīgas, vai nelaimīgas.

Ardžuna sacīja:

– Madhusūdāna! Tevis aprakstītā joga man liekas neizpildāma un nederīga, jo mans prāts ir nemierīgs un svārstīgs. Krišna! Prāts ir svaidīgs, nemierīgs, stūrgalvīgs un ļoti stiprs. Es domāju, ka savaldīt to ir vēl grūtāk nekā savaldīt vēju.

Kungs Šrī Krišna sacīja:

– Stipriniek, Kuntī dēls! Iegrožot svaidīgo prātu ir ļoti grūti, bet to var panākt ar vingrināšanos un atsacīšanos. Ja prāts ir neiegrožots, tad sevis apzināšanās ir ļoti grūta. Bet ja prāts ir savaldīts, un cilvēks cenšas pareiziem līdzekļiem, tad viņš noteikti gūst sekmes. Tā Es uzskatu.

Ardžuna sacīja:

– Krišna! Kas sagaida neveiksmīgu pārpasaulnieku, kurš ar ticību uzsāk sevis apzināšanās ceļu, bet vēlāk pasaulīga prāta dēļ atkrīt un nerasniedz jogas pilnību? Stipriniek Krišna! Vai cilvēks, kas nomaldījies no pārpasaulības ceļa, nezaudē gan materiālās, gan arī garīgās sekmes un, zaudējis balstu, neizgaist kā vēja saplošīts mākonis? Lūk, par ko es šaubos, Krišna! Es lūdzu, izkļiedē pilnīgi manas šaubas. Neviens, izņemot Tevi, nevar atbrīvot mani no tām.

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Prithas dēls! Pārpasaulnieks, kas dara svētīgus darbus, neiet bojā ne šai pasaulē, ne nākošajā dzīvē. Mans draugs! Ļaunais nekad neuzveic to, kas dara labu. Neveiksmīgs jogs daudzus jo daudzus gadus bauda dzīvi uz dievbijīgu būtņu planētām, bet pēc tam piedzimst taisnīgu un godīgu cilvēku ģimenē vai bagātu aristokrātu ģimenē. Vai arī viņš piedzimst ļoti gudru pārpasaulnieku ģimenē. Protams, tāda dzimšana šai pasaulē ir ļoti reta.

Kuru dēls! Piedzimis šādā ģimenē, viņš atjauno iepriekšējā dzīvē sasniegto dievišķo apziņu un no jauna tiecas pēc pilnības. Ar savu iepriekšējās dzīves dievišķo apziņu cilvēks pats no sevis piesaistās jogai, pat nemeklējot to. Šāds zinātkārs pārpasaulnieks vienmēr stāv augstāk par rakstos norādītajiem rituāliem.

Kad jogs patiesi cenšas iet uz priekšu, tad viņš attīrās no visiem sārņiem un pēc daudzām jogai veltītām dzīvēm galu galā sasniedz augstāko mērķi. Jogs ir augstāks par askētu, par gudro un par to, kas darbojas augļu dēļ. Tāpēc, Ardžuna, vienmēr esi jogs.

No visiem jogiem tas, kas ar lielu ticību vienmēr mīt Manī, sevī domā par Mani un ar pārpasaulīgu mīlestību kalpo Man tas jogā visciešāk saistīts ar Mani un tas ir visaugstākais. Tā es uzskatu.

SEPTĪTĀ NODAĻA - Zināšanas par Absolūtu

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Prithas dēls! Tagad uzklausi, kā, nodarbojoties ar jogu pilnīgā Manis apziņā, ar prātu, kas piekēries Man, tu vari pilnīgi un bez jebkādam šaubām iepazīt Mani. Tagad Es tev visā pilnībā pavēstīšu šīs zināšanas gan jutekļiem iegūstamās, gan garīgās. Ja tās apgūsi, tad nekas tev vairs nepaliks nezināms.

No daudziem tūkstošiem cilvēku labi ja viens tiecas pēc pilnības. Bet no tiem, kas sasnieguši pilnību, labi ja viens patiesībā zina Mani.

Zeme, ūdens, uguns, gaiss, ēters, prāts, saprāts un neīstais „es” šīs astoņas daļas ir Manas savrupās materiālās enerģijas. Stipriniek Ardžuna! Zini, ka bez tām pastāv cita, Mana augstākā enerģija dzīvēs

būtnes, kuras izmanto zemāko, materiālo dabu. Šīs divas dabas ir visa radītā avots. Zini, ka Es esmu gals un sākums visam, kas vien šai pasaulē ir, gan materiālajam, gan arī garīgajam.

Bagātību iekarotāj! Nav augstākas patiesības par Mani. Viss balstās uz Mani kā pērles, kas savērtas diegā. Kuntī dēls! Es esmu ūdens garša, Es esmu saules un mēness gaisma, zilbe „om” Vēdu mantrās, es esmu skaņa ēterā un spējas cilvēkā. Es esmu sākotnējā zemes smarža un uguns karstums. Es esmu visa dzīvā dzīvība un visu askētu askēze. Prithas dēls! Zini, ka Es esmu visa pastāvošā pirmsēkla. Es esmu saprātīgo saprāts un vareno varenums. Bhāratu kungs! Es esmu stipro spēks, brīvs no iekāres un vēlmēm. Es esmu dzimumdzīve, kas nav pretrunā ar reliģijas principiem. Zini, ka visi esamības stāvokļi gan skaidrība, gan kaislības, gan tumsība ir izpaudušies no Manas enerģijas. Vienā ziņā Es esmu viss, taču Es esmu neatkarīgs. Es neesmu pakļauts materiālās dabas īpašībām, gluži otrādi tās ir Manī. Visa pasaule, triju īpašību [skaidrības, kaislību un tumsības] maldināta, nezina Mani. Es esmu pāri šīm īpašībām, Es esmu neiznīcināms. Ļoti grūti uzvarēt Manu dievišķo enerģiju, kas sastāv no trijām materiālās dabas īpašībām. Bet tie, kas uzticējuši sevi Man, pavisam viegli spēj pacelties tai pāri. Ļaundari tie, kas ir pilnīgi nelgas, zemākie starp cilvēkiem, kuru zināšanas laupījuši maldi un kuriem ir ateistisku dēmonu daba, neuztic sevi Man.

Labākais no Bhāratām! Četru veidu dievbijīgie cilvēki sāk Man kalpot cietēji, tie, kas vēlas bagātību, zinātkārie un Absolūta zināšanu meklētāji. No viņiem vislabākais ir tas, kam ir pilnīgas zināšanas, un kurš vienmēr pilnībā kalpo Man. Jo viņam Es esmu ļoti dārgs un viņš ir dārgs man. Visi šie bhaktas noteikti ir cildenas dvēseles, taču to, kas zina Mani, Es uzskatu par līdzīgu sev. Viņš pār pasaulīgi kalpo Man un noteikti sasniedz Mani, visaugstāko un vispilnīgāko mērķi. Kam ir īstenas zināšanas, tas pēc daudzām dzimšanām un nāvēm uztic sevi Man, zinot, ka Es esmu viss esošais un visu cēloņu cēlonis. Tāda dižena dvēsele ir ļoti reta.

Tie, kuru saprātu nolaupījušas materiālās vēlmes, uztic sevi padieviem un saskaņā ar savu dabu pilda padievu godināšanas likumus un ierobežojumus. Es esmu Virsdvēsele ikviena sirdī. Ja kāds cilvēks vēlas godināt padievu, tad Es stiprinu viņa ticību, lai viņš varētu vēltīt sevi šai dievībai. Ar šo ticību viņš cenšas godināt savu padievu un iegūst to, ko vēlēties. Taču patiesībā visus labumus dodu vienīgi Es. Kam trūkst saprāta, tie godina padievis un iegūst pārejošus un ierobežotus labumus. Kas godina padievis, tie nonāk uz padievu planētām, bet Mani bhaktas galu galā sasniedz Manu augstāko planētu. Nesaprātīgie cilvēki, kas pilnībā nezina Mani, uzskata, ka Es, Krišna, Dieva Augstākā Personība, agrāk esmu bijis bezpersonisks, bet tagad esmu kļuvis par personību. Savu niecīgo zināšanu dēļ viņi nezina Manu augstāko dabu, kas ir neiznīcināma un visaugstākā. Es nekad neatklājos nelgām un nesaprātīgajiem. Viņu acīm Mani slēpj Mans iekšējais spēks, tādēļ viņi nezina, ka Es esmu nedzimis un nemaldīgs.

Ardžuna! Es, Dieva Augstākā Personība, zinu visu, kas bijis, ir un būs. Es zinu arī visas dzīvās būtnes, bet Mani nezina neviens.

Bharatas pēcteci, naidnieku uzvarētāj! Visas dzīvās būtnes ir dzimušas maldos, kurus radījuši vēlmju un nepatikas pretstati. Tie, kas iepriekšējās dzīvēs un šajā mūžā ir bijuši dievbijīgi un kuru grēki ir pilnīgi iznīcināti, tiek atbrīvoti no maldinājuma radītajiem pretstatiem un ar noteiktību kalpo Man. Saprātīgie, kas cenšas atbrīvoties no vecuma un nāves, meklē patvērumu garīgajā kalpošanā Man. Viņi patiešām ir Brahmans, jo pilnībā pārzina pār pasaulīgo darbību. Kas pilnībā apzinās Mani un zina, ka Es, Visaugstais Kungs, valdu pār materiālo izpausmi, padieviem un visiem ziedojumu veidiem, tie pat nāves brīdī spēj saprast un zināt Mani, Dieva Augstāko Personību.

ASTOTĀ NODAĻA - Kā sasniegt Visaugstāko

Ardžuna jautāja:

– Mans Kungs, Augstākā Persona! Kas ir Brahmans? Kas ir patība? Kas ir auglīga darbība? Kas ir šī materiālā izpausme? Kas ir padievi? Lūdzu, izskaidro Man to. Madhusūdāna! Kas ir ziedojumu Kungs un kā viņš mājō ķermenī? Kā tie, kas garīgi kalpo, var atcerēties Tevi nāves brīdī?

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Nesagraujamo un pār pasaulīgo dzīvo būtņi sauc par Brahmanu, un viņas mūžīgā daba ir adbhjātma, patība. Darbība, kas vērsta uz dzīvās būtņes materiālā ķermeņa attīstīšanu, ir karma jeb auglīga darbība.

Labākais no iemiesotajiem! Fiziskā un nepārtraukti mainīgā daba ir adhibhūta [materiālā izpausme]. Kunga Dieva Visuma veidols, kas ietver sevī visus padieņus, kā, piemēram, Saules un Mēness padieņus, ir adhidaiva. Un Es, Visaugstais Kungs, kas Virsdvēseles veidolā atrodas katras iemiesotās būtņes sirdī, esmu adbhjagja [ziedojumu Kungs]. Un kas nāves brīdī, atstājot ķermeni, atceras vienīgi Mani, tas tūdaļ sasniedz Manu dabu. Par to nav nekādu šaubu.

Kuntī dēls! Kādu esamības stāvokli cilvēks atceras aiziešanas brīdī, tādu stāvokli viņš noteikti arī sasniedz. Tāpēc, Ardžuna, vienmēr domā par Mani Krišnu un tajā pašā laikā pildi savu nolikto pienākumu un cīnies. Ar darbību, kas veltīta Man, ar prātu un saprātu, kas vērsts uz Mani, tu noteikti sasniegsi Mani.

Pārtha! Kas meditē uz Mani kā uz Dieva Augstāko Personību, prātā vienmēr atceras Mani un nenovirzās no ceļa, tas noteikti sasniedz Mani. Uz Augstāko Personu jāmeditē kā uz visa zinātāju, visvecāko, visa valdnieku, mazāko par vismazāko, visa uzturētāju, kas stāv pāri materiāliem priekšstatiem, kas ir neaptverams un vienmēr ir persona. Viņš spīd kā saule, ir pār pasaulīgs, Viņš ir ārpus materiālās dabas.

Kas nāves brīdī tur dzīvības dvašu starp uzacīm un ar jogas spēku un stingru prātu pilnīgā bhakti atceras Visaugsto Kungu, tas noteikti sasniedz Dieva Augstāko Personību.

Kas zina Vēdas, kas izrunā omkāru un kuri ir diženi gudrie atsacīšanās dzīves kārtā, tie ieiet Brahmanā. Kas vēlas šādu pilnību, tas ievēro dzimumatturību. Tagad Es īsi aprakstīšu ceļu, kuru ejot, var sasniegt glābšanu.

Jogs ir pilnīgi brīvs no jutekliskas darbošanās. Aizverot jutekļu durvis, vēšot prātu uz sirdi un dzīvības dvašu uz galvas virsu, viņš nonāk jogā. Kas nodarbojies ar jogu un izrunājis svēto zilbi „om”, visaugstāko burtu savienojumu, aiziet no ķermeņa, domājot par Dieva Augstāko Personību, tas noteikti sasniedz garīgās planētas.

Prithas dēls! Kas nekad neaizmirst Mani, tas viegli sasniedz Mani, jo vienmēr garīgi kalpo Man. Diženas dvēseles, garīgās kalpošanas jogi, kas sasnieguši Mani, nekad vairs neatgriežas šai laicīgajā, ciešanu pilnajā pasaulē, jo viņi ir sasnieguši augstāko pilnību.

Kuntī dēls! Visas materiālās pasaules planētas no zemākās līdz pat augstākajai ir ciešanu un atkārtotas pārdzimšanas vietas. Bet, kas sasniedz Manu mājvietu, tas nekad vairs nedzimst.

Tūkstotis cilvēku laikmeti ir viena Brahmas diena. Tikpat gara ir arī viņa nakts. Sākoties Brahmas dienai, visas dzīvās būtņes izpaužas no neizpaustā stāvokļa, bet pienākot naktij, tās atkal ieplūst neizpaustajā. Atkal un atkal, atnākot Brahmas dienai, visas dzīvās būtņes atdzimst un līdz ar Brahmas nakti visas bezpalīdzīgi iet bojā.

Ir vēl cita, neizpausta daba, kas ir mūžīga un stāv pāri izpaustajai un neizpaustajai matērijai. Tā ir visaugstākā un nekad neiet bojā. Kad tiek iznīcināta visa šī pasaule, tad šī daļa paliek neskarta.

Tas, ko vēdāntisti sauc par neizpausto un nemaldīgo, ko dēvē par augstāko mērķi, ir Mana augstākā mājvieta, kuru sasniedzot cilvēks nekad vairs neatgriežas atpakaļ.

Dieva Augstāko Personību, kas pārāka par visiem, var sasniegt ar tīru garīgo kalpošanu. Kaut arī Viņš atrodas savā mājvietā, Viņš visu caurstrāvo, viss ir Viņā.

Labākais no Bhāratām! Tagad Es tev aprakstīšu dažādus laikus, kuros, aizejot no šīs pasaules, jogs vai nu atgriežas vai neatgriežas.

Kas zina Augstāko Brahmanu, tie sasniedz Augstāko, ja aiziet no šīs pasaules tad, kad valda uguns dievs, kad ir gaišs, kad ir svētīgs dienas laiks, divās augošā mēness nedēļās vai sešos mēnešos, kad saule iet ziemeļu ceļu. Jogs, kas no pasaules aiziet dūmos, naktī, divās dilstošā mēness nedēļās vai sešos mēnešos kad saule iet dienvidu ceļu, nonāk uz Mēness, bet pēc tam atgriežas atkal atpakaļ. Saskaņā ar Vēdām no šīs pasaules var aiziet divējādi gaismā un tumsā. Kas aiziet gaismā, tas neatgriežas, kas aiziet tumsā, tas atnāk atpakaļ.

Ardžuna! Kaut arī bhaktas zina šos ceļus, tas viņus nesatrauc, Tāpēc vienmēr esi stingrs bhakta. Cilvēks, kas iet garīgās kalpošanas ceļu, nezaudē augļus, ko dod Vēdu apgūšana, askētiskums, ziedošana, dāvanu došana un filozofiska vai auglīga darbošanās. Garīgi kalpojot, viņš visu to iegūst un galu galā sasniedz augstāko mūžīgo mājvietu.

DEVĪTĀ NODAĻA - Visnoslēpumainākās zināšanas

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Dārgais Ardžuna! Tu nekad neesi apskaudis Mani, tādēļ Es tev mācīšu šīs visnoslēpumainākās zināšanas un izpratni, kuras apguvis tu atrīvosies no materiālās esamības ciešanām. Šī visaugstākā gudrība ir zināšanu zināšanas, noslēpumu noslēpums, vistīrākās zinības. Tās izprotot, var tieši apzināties sevi, tāpēc tās ir pati reliģijas pilnība. Tās ir mūžīgas un izpildāmas ar prieku.

Naidnieku uzvarētāj! Kas netic garīgajai kalpošanai, tas nevar sasniegt Mani. Tāds cilvēks atgriežas materiālajā pasaulē uz dzimšanas un nāves ceļa.

Savā neizpaustajā veidolā Es caurstrāvoju Visumu. Visas dzīvās būtnes ir Manī, bet Es neesmu tajās. Un tomēr viss radītais neatrodas Manī. Raugi Manu mistisko varenību! Kaut arī Es uzturu visas dzīvās būtnes un esmu visur, Es neesmu daļa no kosmiskās izpausmes, jo Es pats esmu radītā pirmavots. Tev jāzina, ka varenais vējš pūš visur, bet vienmēr ir debesīs un visas radītās būtnes ir Manī.

Kuntī dēls! Laikmeta beigās visas materiālās izpausmes ieiet Manā dabā, un nākamā laikmeta sākumā Es ar savu spēku tās radu no jauna. Es nosaku visu kosmisko kārtību. Pēc Manas gribas materiālā daba atkal un atkal izpaužas, un pēc Manas gribas tā beigās tiek iznīcināta.

Dhanandžaja! Visa šī darbība Mani nesasaista. Es nekad nepieķeros materiālai darbībai, Man tā ir vienaldzīga. Kuntī dēls! Materiālā daba ir viena no Manām enerģijām, tā darbojas Manā vadībā un izpauž visu kustīgo un nekustīgo. Pēc tās likumiem šī izpausme atkal un atkal rodas un tiek iznīcināta.

Nelgas Mani izsmej, kad atnāku cilvēka izskatā. Viņi nezina Manu pārpasaulīgo dabu, nezina, ka esmu visa esošā Visaugstais Kungs. Kas ir tādus maldos, tos saista dēmoniski un ateistiski uzskati. Šais maldos visas viņu cerības uz atrīvi, viņu auglīgā darbošanās un iegūtās zināšanas lemtas sagrāvei.

Prithas dēls! Diženās un no maldiem brīvās dvēseles aizsargā dievišķā daba. Tās pilnībā garīgi kalpo Man, jo zina, ka Es esmu Dieva Augstākā Personība, sākotnējā un neiznīcināmā. Vienmēr apdziedot Manu godību, visiem spēkiem un ar lielu noteiktību cenšoties, noliecoties Manā priekšā, šīs diženās dvēseles nepārtraukti garīgi kalpo Man. Citi ziedo, apgūstot zināšanas. Viņi godina Visaugsto Kungu kā vienu vienīgo, kā daudzveidīgo un kā Visuma veidolu.

Es esmu rituāls, Es esmu ziedošana, ziedojums senčiem, dziedinošā zāle un pārpasaulīgā dziesma. Es esmu sviests un uguns un ziedojums. Es esmu šī Visuma tēvs, māte, uzturētājs un vectēvs. Es esmu izziņas mērķis, šķīstītājs un zilbe „om”. Es esmu arī Rīgvēda, Sāmvēda un Jadžurvēda. Es esmu mērķis, balsts, Kungs, liecinieks, mājvieta un patvēruma un visdārgākais draugs. Es esmu radīšana un iznīcināšana, visa pamats, miera vieta un mūžīgā sēkla. Ardžuna! Es dodu siltumu, Es aizturu un sūtu lietu. Es esmu nemirstība un pati nāve. Manī ir gan gars, gan matērija.

Kas apgūst Vēdas, dzer somas sulu un vēlas nonākt uz augstākajām planētām, tie godina Mani netieši. Šķīstījušies no grēku pretdarbībām, viņi nonāk uz Indras debesu planētas, kur mīt dievbijīgie un bauda dievišķus priekus. Izbaudījuši debesīs neskaitāmus jutekļu priekus un izsmēluši savu dievbijīgo darbu sekas, viņi atkal atgriežas šajā nāves pasaulē. Tie, kas seko triju Vēdu mācībai un meklē jutekliskas baudas, iemanto tikai atkārtotu dzimšanu un nāvi.

Bet tiem, kas vienmēr ar sirdi un dvēseli godina Mani un vērš prātu uz Manu pārpasaulīgo veidolu, Es dodu to, kā viņiem trūkst, un saglabāju to, kas ir.

Kuntī dēls! Citu dievu pielūdzēji, kas šos dievus godina ar ticību, patiesībā godina vienīgi Mani, taču dara to nepareizi. Es esmu vienīgais visu ziedojumu baudītājs un Kungs. Tāpēc tie, kas nezina Manu īsteno pārpasaulīgo dabu, pagrimst. Kas godina padieus, tas piedzimst pie padieviem, kas godina senčus, tas

aiziet pie senčiem, kas godina garus un spokus, tas arī par tādiem piedzimst, bet kas godina Mani, tas dzīvo ar Mani. Ja kāds Man no sirds piedāvā lapu, puķi, augli vai ūdeni, tad Es to pieņemu.

Kuntī dēls! Lai ko tu arī darītu, lai ko tu arī ēstu, lai ko tu arī piedāvātu vai atdotu, lai kādas arī askēzes tu veiktu visu dari kā ziedojumu Man. Tā tu kļūsi brīvs no darbības važām un labvēlīgajām un nelabvēlīgajām sekām. Atsakoties un vēršot prātu uz Mani, tu atbrīvosies un sasniegsi Mani.

Es nevienu neapskaužu, Man nav ne izredzēto, ne arī neieredzēto. Es esmu vienāds pret visiem. Bet kas Man garīgi kalpo, tas ir Mans draugs, viņš ir Manī, un arī Es esmu viņa draugs. Cilvēks var izdarīt pat vissliktāko darbu, bet, ja viņš garīgi kalpo Man, tad viņš uzskatāms par svēto, jo iet pareizo ceļu. Viņš ātri kļūst taisnais un sasniedz mūžīgo mieru. Kuntī dēls! Paziņo droši, ka Mans bhakta nekad neiet bojā.

Prithas dēls! Kas rod patvērumu Manī, tie sasniedz augstāko mērķi, lai arī tie būtu zema dzimuma: sievietes, vaišjas [tirgotāji] un šūdras [strādnieki]. Un ko tad lai saka par taisnajiem brāhmaniem, bhaktām un svētajiem valdniekiem? Tāpēc, atnācis uz šo laicīgo, ciešanu pilno pasauli, ar mīlestību kalpo Man.

Vienmēr domā par Mani, kļūsti Mans bhakta, noliecies Manā priekšā un godini Mani. Pilnīgi gremdējies Manī, tu noteikti atnāksi pie Manis.

DESMITĀ NODAĻA - Absolūta varenība

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Stipriniek Ardžuna! Klausies, ko vēl Es tev teikšu. Tu Man esi dārgs draugs, un tevis labad Es došu zināšanas, kuras ir vēl augstākas par tām, ko jau vēstīju.

Manu sākumu un varenību nezina ne padievu pulki, ne diženie gudrie, jo vienīgi es esmu radījis gan padievis, gan gudros. Tikai tas, kas zina, ka Es esmu nedzimis, bez sākuma un visu pasaulu Augstākais Kungs, ir nemaldīgais starp cilvēkiem un ir atpestīts no visiem grēkiem.

Saprāts, zināšanas, brīvība no šaubām un maldiem, piedošana, patiesīgums, jutekļu un prāta savaldīšana, laime un ciešanas, dzimšana, nāve, bailes, bezbailība, nevardarbība, līdzsvarotība, apmierinātība, askētiskums, devība, gods un negods visas šīs dažādās dzīvo būtņu īpašības esmu radījis Es pats. No Manis, no Mana prāta pasaulē nāca septiņi diženi gudrie un vēl pirms tiem četri diženi gudrie un Manu [ciltstēvi]. No tiem radās visi dažādo planētu iedzīvotāji.

Kas tik tiešām zina šo Manu varenību un mistisko spēku, tas pilnīgi veltī sevi tīrai garīgai kalpošanai. Par to nevar būt nekādu šaubu. Es esmu garīgo un materiālo pasaulu avots. Viss izplūst no Manis. Gudrie, kas to labi apzinās, garīgi kalpo Man un godina Mani no visas sirds. Manu tīro bhaktu domas mājō Manī, viņi dzīvo, lai kalpotu Man, un gūst lielu prieku un svētlaimi, apgaismojot viens otru un stāstot viens otram par Mani.

Tiem, kas ar mīlestību vienmēr garīgi kalpo Man, Es dodu izpratni, ar kuru viņi var nonākt pie Manis. Es mītu viņu sirdīs un aiz īpašas žēlastības ar zināšanu gaismekli sagrauju neziņas radīto tumsu.

Ardžuna sacīja:

– Tu esi Dieva Augstākā Personība, augstākā mājvieta, vistīrākais, Absolūtā Patiesība. Tu esi mūžīgais, pārpasaulīgais, sākotnējā personība, nedzimušais un visvarenākais. To saka arī visi diženi gudrie Nārada, Asita, Dēvala un Vjāsa, un tagad Tu pats to vēsti Man.

Krišna! Es ticu, ka viss, ko Tu man saki, ir patiesība. Kungs, Tavu personību nespēj apjēgt ne padievi, ne dēmoni. Patiešām, vienīgi Tu ar savu iekšējo spēku zini sevi, ak, Augstākā Persona, visa sākums, visu būtņu Kungs, dievu Dievs, Visuma Kungs. Lūdzu, pastāsti sīkāk par savu dievišķo varenību, ar kuru Tu caurstrāvo visas šīs pasaules.

Krišna, augstākais mistiķi! Kā lai es vienmēr domāju par Tevi un kā lai es izzinu Tevi? Ak, Dieva Augstākā Personība, kādos veidolos lai atceros Tevi? Džanārdana, lūdzu vēlreiz sīki izstāsti par savu mistisko spēku un varenību. Par Tevi es varētu klausīties bez gala. Jo vairāk es klausos, jo vairāk man gribas baudīt Tavu vārdu nektāru.

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Labi, Ardžuna, Es tev stāstīšu par savām lieliskajām izpausmēm, taču tikai par galvenajām, jo Manai varenībai nav gala.

Ardžuna! Es esmu Virsdvēsele visu dzīvo būtņu sirdīs. Es esmu visu būtņu sākums, vidus un gals. No Āditjām Es esmu Višnu, no spīdekļiem Es esmu mirdzošā saule, no Marutām Es esmu Marīči, no zvaigznēm Es esmu Mēness. No Vēdām Es esmu Sāma Vēda, no padieviem Es esmu Indra, debesu valdnieks, no jutekļiem Es esmu prāts, Es esmu dzīvības spēks [apziņa] dzīvajās būtnēs. No Rudrām Es esmu Kungs Šiva, no jakšām un rākšasiem Es esmu bagātības Kungs [Kuvēra], no Vasu Es esmu uguns [Agni] un no kalniem Es esmu Meru.

Ardžuna! Zini, ka no priesteriem Es esmu galvenais, Brihaspati, no karavadoņiem Es esmu Kārtikēja un no ūdeņiem Es esmu okeāns. No diženiem gudrajiem Es esmu Bhriģu, no skaņām Es esmu pārpasaulīgais „om”, no ziedojumiem Es esmu svēto vārdu daudzinašana un no nekustīgajiem Es esmu Himalaji.

No visiem kokiem Es esmu banjankoks, no padievu gudrajiem Es esmu Nārada. No gandharviem Es esmu Čitraratha, no pilnīgajām būtnēm Es esmu gudrais Kapila. Zini, ka no zirgiem Es esmu Učajhšrava, kas radies kuļot okeānu, lai iegūtu nektāru. No karaliskajiem ziloņiem Es esmu Airāvata, un no cilvēkiem Es esmu valdnieks. No ieročiem Es esmu zibens, no govīm Es esmu surabhi. No bērnu radīšanas cēloņiem Es esmu mīlas dievs Kandarpa un no čūskām Es esmu Vāsuki. No daudzgalvainajām nāgām Es esmu Ananta. No ūdeņu iemītniekiem Es esmu padievs Varuna. No senčiem Es esmu Arjama, un no sprieduma izpildītājiem Es esmu Jama, nāves valdnieks. No dēmoniņiem Es esmu bhakta Prahlāda, no pakļāvējiem Es esmu laiks, no zvēriem Es esmu lauva un no putniem Es esmu Garuda. No šķīstītājiem Es esmu vējš, no ieroču nesējiem Es esmu Rāma, no zivīm Es esmu haizivs un no upēm Es esmu Ganga.

Ardžuna! Es esmu visa radītā sākums, vidus un gals. No visām zinātnēm Es esmu garīgā zinātne par patību, un loģikā Es esmu galējā patiesība. No burtiem Es esmu „A”, no saliktajiem vārdiem Es esmu divdaļīgais. Es esmu arī mūžīgais laiks. No radītājiem Es esmu Brahma. Es esmu visu aprijošā nāve. Es esmu visa nākamā radītājs. Sievietēs Es esmu slava, veiksmē, daiļa valoda, atmiņa, saprāts, stingrība un pacietība. No Sāma Vēdas himnām Es esmu Brihatsāma, no dzejoļiem Es esmu Gājatrī. No mēnešiem Es esmu Mārgašīrša [novembris-decembris], un no gadalaikiem Es esmu ziedošais pavasaris. No krāpšanām Es esmu azarta spēle. Es esmu mirdzošā mirdzums, Es esmu uzvara, Es esmu piedzīvojums, Es esmu stiprā spēks. No Vrišni pēctečiem Es esmu Vāsudēva, no Pāndaviem Es esmu Ardžuna. No gudrajiem Es esmu Vjāsa un no lielajiem domātājiem Es esmu Ušana. No nelikumības apkarošanas līdzekļiem Es esmu sods. No visa, kas ved pie uzvaras, Es esmu morāle. Es esmu noslēpumu klusums un gudro gudrība.

Vēl, Ardžuna, Es esmu visa esošā radītāja sēkla. Nav nekā tāda, kas varētu pastāvēt bez Manis gan kustīga, gan arī nekustīga.

40. Stipriniek, naidnieku veicēj, Manām dievišķajām izpausmēm nav gala. Tas, ko Es tev stāstīju, bija tikai Manas bezgalīgās varenības piemērs. Zini, ka viss, kas ir varens, skaists un slavens, ir radies no niecīgas Mana mirdzuma dzirksts. Vai vajag par to tik sīki stāstīt, Ardžuna? Ar vienu savu daļiņu Es caurstrāvoju un uzturu visu Visumu.

VIENPADSMITĀ NODAĻA - Visuma veidols

Ardžuna sacīja:

– Tu biji tik labs un atklāji man šos visaugstākos garīgos noslēpumus. Tagad es esmu atbrīvojies no maldiem. Ak, lotosacainais! Tu man sīki izstāstīji par visu dzīvo būtņu atnākšanu un aiziešanu. Tagad es esmu aptvēris Tavu mūžīgo slavu. Ak, diženākais no visām personībām! Ak, augstākais veidol! Es redzu Tevi savā priekšā tādu, kāds Tu esi un kādu Tu sevi aprakstīji. Bet es gribu redzēt to veidolu, kurā Tu esi ienācis kosmiskajā izpausmē. Es gribu redzēt šo Tavu veidolu. Mans Kungs, visu mistisko spēku valdniek! Ja Tu uzskati, ka spēšu redzēt Tavu Visuma veidolu, tad esi tik labs un parādi man šo bezgalīgo kosmisko Patību.

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Dārgais Ardžuna, Prithas dēls! Raugi Manu varenību simtiem un tūkstošiem dažādu daudzkrāsainu dievišķu veidolu. Labākais no Bhāratām! Palūkojies uz dažādajām Āditju, Vasu, Rudru, Ašvinī kumāru un citu padievu izpausmēm. Skaties uz šiem daudzajiem brīnumiem, par kuriem agrāk neviens nav dzirdējis un ko neviens nav redzējis! Ardžuna! Skati šajā Manā ķermenī visu, ko vien vēlies redzēt. Šis Visuma veidols var atklāt visu, ko tu gribi redzēt tagad un ko vēlētos redzēt nākotnē. Šeit vienkopus ir viss gan kustīgais, gan nekustīgais. Taču ar savām tagadējām acīm tu nespēj Mani redzēt. Tādēļ došu tev dievišķas acis. Raugi Manu mistisko varenību!

Sandžaja sacīja:

– Valdniek, to teicis, visu mistisko spēku Visaugstais Kungs, Dieva Personība atklāja Ardžunam savu Visuma veidolu. Ardžuna Visuma veidolā redzēja neskaitāmas mutes, neskaitāmas acis, neskaitāmus brīnišķīgus skatus. Veidolu greznoja daudz debesu rotu, tas turēja paceltus daudzus dievišķus ieročus. Viņam bija debesu drānas un ziedu virtenes, Viņa ķermenis bija svaids daudzām dievišķām eļļām. Tas viss bija brīnišķīgs, mirdzošs, bezgalīgs un visuresošs. Ja pie debesīm reizē uzlēktu simtiem tūkstošu sauļu, tad to gaisma būtu līdzīga Augstākās Personas Visuma veidola mirdzumam. Tad Ardžuna Dieva Kunga Visuma veidolā ieraudzīja bezgala daudzās Visuma izpausmes. Kaut arī to bija daudzi jo daudzi tūkstoši, tās visas bija vienuviet. Tad Ardžunam, apjukušam un apbrīnas pārņemtam, mati sacēlās stāvus; Viņš nolieca galvu un ar saliktām rokām sāka lūgt Visaugsto Kungu.

Ardžuna sacīja:

– Dārgais Kungs Krišna, Es redzu Tavā ķermenī sanākušus visus padievis un dažādas citas dzīvās būtnes. Es redzu Brahmu, kas sēž lotosa ziedā, Kungu Šivu, visus gudros un dievišķās čūskas. Visuma Kungs, Visuma veidol! Es Tavā ķermenī redzu neskaitāmas rokas, vēderus, mutes un acis, kas ir visur, un tām nav gala. Es Tev neredzu beigu, vidus un sākuma. Uz Tavu veidolu ir grūti skatīties, jo tas ir ārkārtīgi spožs un spilgts kā liesmojoša uguns, kā neizmērojamais Saules starojums. Tomēr es redzu šo mirdzošo veidolu visur, rotātu visdažādākajiem kroņiem, vāļēm un diskām. Tu esi augstākais sākotnējais mērķis. Tu esi pats šī Visuma pamats. Tu esi nezūdošs, Tu esi visvecākais. Tu esi mūžīgās reliģijas uzturētājs, Dieva Personība. Tā es uzskatu.

Tev nav ne sākuma, ne vidus, ne gala. Tavai godībai nav robežu. Tev ir neskaitāmas rokas; Saule un Mēness ir Tavas acis. Es redzu kā no Tavas mutes nāk liesmojoša uguns, kas ar savu starojumu dedzina visu Visumu. Tu esi viens, bet piepildi debesis, planētas un visu izplatījumu. Ak, diženais! Redzot šo apbrīnojamo un briesmīgo veidolu, bailēs dreb visas planētu sistēmas.

Visi padievu pulki noliecas Tavā priekšā un ieiet Tevī. Daži padievi, salikuši rokas, izbailēs lūdz. Diženo gudro un pilnīgo būtnu pulki sauc: „Mieru, mieru!” un godina Tevi ar Vēdu himnām. Visas dažādās Kunga Šivas izpausmes, Āditjas, Vasu, Sādhjas, Višvėdėvas, divi Ašvī, Maruti, senči, gandharvi, jakšas, asuri un pilnību sasniegušie padievi izbrīnā raugās uz Tevi. Stipriniek! Visas planētas un to padievi bailēs dreb, redzot Tavu milzīgo veidolu ar daudzajām sejām, acīm, rokām, stilbiem, kājām un vēderiem, daudziem šausmīgiem zobiem, un tāpat drebu arī es.

Visucaurstrāvojošais Višnu! Redzot Tevi daudzās mirdzošās krāsās, augstu kā debesis, redzot Tavas atvērtās mutes un milzīgās spīdošās acis, mani pārņem bailes. Es vairs nespēju turēt prātu mierā un līdzsvarā.

Visu kungu Kungs, visu pasaulu patvērums! Lūdzu, esi man žēlīgs. Es nespēju būt mierīgs, redzot Tavas sejas, kas zvēro kā nāve, un Tavus šausmīgos zobus. Es esmu pilnīgi apjucis.

Visi Dhritarāštras dēli kopā ar sabiedrotajiem valdniekiem un Bhīšmu, Dronu un Karnu un arī ar mūsu galvenajiem karotājiem pazūd Tavās šausmīgajās mutēs. Daži sašķaidītām galvām iesprūduši starp zobiem. Kā upju neskaitāmie viļņi slīd uz okeānu, tā visi šie diženie karotāji degot pazūd Tavās mutēs. Kā naktstauriņi skrien ugunī un iet tur bojā, tā visi cilvēki metas Tavās mutēs. Višnu, es redzu, kā Tu ar savām liesmojošajām mutēm aprij visus cilvēkus. Ar savu mirdzumu Tu pārklāj visu Visumu un izpaudies šausmīgos, dedzinošos staros.

Kungu Kungs, šausmīgais veidol! Lūdzu, saki, kas Tu esi. Es pazemīgi noliecos Tavā priekšā. Lūdzu, esi žēlsirdīgs. Tu esi sākotnējais Kungs. Es gribu zināt Tevi, bet nezinu Tavus nodomus.

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Es esmu laiks, lielais pasaulu sagrāvējs, un esmu atnācis nogalināt visus cilvēkus. Izņemot jūs, visi abu pušu karotāji kritīs. Tāpēc celies un cīnies. Tevi gaida slava. Sakauj ienaidniekus un baudi plaukstošu karaļvalsti. Es jau esmu viņus nogalinājis, un tev jābūt tikai par ieroci kaujā, Savjasācī. Es jau esmu nogalinājis visus lielos karotājus Dronu, Bhīšmu, Džajadrathu, Karnu un citus. Tāpēc nonāvē viņus un neraizējies. Tikai cīnies, un tu kaujā uzveiksi savus ienaidniekus.

Sandžaja Dhritarāštram sacīja:

– Valdniek, dzirdējis Dieva Augstākās Personības teikto, bailēs drebošais Ardžuna lūgšanā saliktām rokām atkal un atkal noliecās Krišnas priekšā un trīcošā balsī sacīja:

– Ak, jutekļu valdniek! Dzirdot Tavu vārdu, līksmo visa pasaule, un visi pieķeras Tev. Pilnību sasniegušās būtnes pazemīgi noliecas Tavā priekšā, bet dēmoni bailēs bēg uz visām pusēm. Viss ir tā, kā tam jābūt.

Ak, diženais, kas esi lielāks par pašu Brahmū. Tu esi sākotnējais radītājs. Kādēļ tad nenoliekties Tavā priekšā? Ak, bezgalīgais dievu Dievs, Visuma patvērums! Tu esi neiznīcināms, Tu esi visu cēloņu cēlonis, pārpasaulīgais. Tu esi sākotnējā Dieva Personība, vissenākais, izpaustā Visuma galējais patvērums. Tu esi visa zinātājs, un Tu esi viss izzināmais. Tu esi augstākā mājvieta, pāri materiālajām īpašībām. Ak, bezgalīgais veidol! Tu caurstrāvo visu šo kosmisko izpausmi. Tu esi gaiss, un Tu esi visaugstākais valdnieks! Tu esi uguns, Tu esi ūdens, un Tu esi Mēness! Tu esi Brahma, pirmā dzīvā būtne, un Tu esi vecvectēvs. Tāpēc es tūkstoškārt pazemīgi noliecos Tavā priekšā, es vēlreiz un vēlreiz noliecos Tavā priekšā.

Es noliecos no priekšas, aizmugures un visām pusēm! Neierobežotais spēks, Tavās rokās ir visa bezgalīgā vara! Tu caurstrāvo visu un tāpēc esi viss!

Es Tevi, savu draugu, esmu neapdomīgi saucis par Krišnu, Jādavu un draugu, nezinot Tavu godību. Piedod visu, ko esmu nodarījis mīlestībā vai neprātā. Es daudzreiz esmu jokojis par Tevi gan kopā atpūšoties un guļot, gan sēžot un ēdot, gan divatā, gan draugu pulkā. Ak, nemaldīgais! Lūdzu, piedod visus šos apvainojumus.

Tu esi visas šīs kosmiskās izpausmes, visa kustīgā un nekustīgā tēvs. Tu esi godināmais Kungs, Tu esi augstākais garīgais skolotājs. Nevienam nevar līdzināties Tev vai kļūt tāds, kāds esi Tu. Ak, bezgalīgās varas Kungs! Kas gan var pārspēt Tevi šajās trijās pasaulēs! Tu esi Visaugstais Kungs. Katrai dzīvajai būtnēi jāgodā Tevi. Es nometos Tavā priekšā un lūdzu žēlastību. Kā tēvs pacieš dēla bezkaunību, kā draugs pacieš drauga pāridarījumu, kā sieva pacieš sava iemīļotā vaļību, tā esi iecietīgs pret to, ko es varbūt Tev esmu nodarījis. Es esmu laimīgs, redzot agrāk neredzēto Visuma veidolu, taču mani māt bailes. Tāpēc, ak, kungu Kungs, Visuma mājvieta, lūdzu, esi žēlīgs un parādieš no jauna Dieva Personības veidolā.

Visuma veidol, tūkstošroku Kungs! Es vēlos Tevi redzēt četrroku veidolā, kronētu galvu, rokās vāli, disku, gliemežnīcu un lotosziedu. Es tādu Tevi ilgojos redzēt.

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Dārgais Ardžuna! Pateicoties Manam iekšējam spēkam, tev laimējās redzēt Visuma veidolu, kas ir pats augstākais materiālajā pasaulē. Pirms tevis neviens nav redzējis šo sākotnējo, bezgalīgo un mirdzuma pilno veidolu. Labākais no Kuru karotājiem! Pirms tevis neviens nav redzējis šo Manu Visuma veidolu. To materiālajā pasaulē nevar ieraudzīt ne ar Vēdu apgūšanu, ne ar ziedošanu, ne ar dāvanu došanu, ne ar dievbijīgiem darbiem, ne smagām askēzēm. Neuztraucies un nemulsti, redzot šo Manu šausmīgo veidolu. Pietiks to skatīt. Mans bhakta! Nomierinies un skati to veidolu, kuru vēlies redzēt.

Sandžaja Dhritarāštram sacīja:

– To teicis, Dieva Augstākā Personība Krišna, atklāja savu īsteno četrroku veidolu, bet pēc tam divroku veidolu, tā uzmundrinot nobijušos Ardžunu.

Redzot Krišnu sākotnējā veidolā, Ardžuna sacīja:

– Džanārdana, Tavs cilvēka veidols ir tik brīnišķīgs. Nu es esmu mierīgs un tāds kā vienmēr.

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Dārgais Ardžuna! Šo veidolu, ko tu skati, ieraudzīt ir ļoti grūti. Pat padievi vienmēr cenšas ieraudzīt šo viņiem tik dārgo veidolu. Ne Vēdu apgūšana, ne grūtas askēzes, ne dāvanu došana, ne pielūgšana nedod iespēju redzēt Mani tādu, kādu tu redzi ar šīm pārpasaulīgajām acīm. Dārgais Ardžuna! Izprast un redzēt Mani tādu, kāds Es stāvu tavā priekšā, var tikai ar tīru garīgo kalpošanu. Tikai tā tu vari aptvert Manis izpratnes noslēpumu.

Dārgais Ardžuna! Kas pilnīgi garīgi kalpo Man, brīvs no auglīgas darbības un prātojumu sārņiem, kas strādā Manis dēļ, kas padara Mani par augstāko dzīves mērķi, kas ir draugs katrai dzīvajai būtnei, tas noteikti nonāk pie Manis.

DIVPADSMITĀ NODAĻA - Garīgā kalpošana

Ardžuna jautāja:

– Kas ir pilnīgāki? Vai tie, kas vienmēr īsteni kalpo Tev, vai tie, kas godina bezpersonisko Brahmanu, neizpausto?

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Par pašiem pilnīgākajiem Es uzskatu tos, kuri vērš prātu uz Mani kā personu un vienmēr ar lielu un pārpasaulīgu ticību godina Mani. Bet tie, kuri atdod visu, lai godinātu neizpausto, kas nav uztverams ar jutekļiem, visucaurstrāvojošo, neaptveramo, nemainīgo, stingro un nekustīgo Absolūtās Patiesības bezpersonisko uztveri, kuri savalda jutekļus un vienādi izturas pret visiem un darbojas visu labā, tie arī galu galā sasniedz Mani. Kuri prātā pieķērušies Visaugstākajam kā neizpaustajam un bezpersoniskajam, tiem ceļš ir ļoti grūts. Iemiesotajiem allaž ir ļoti grūti iet pa to uz priekšu. Ak, Prithas dēls! Turpretī tos, kas godina Mani, veltot visus savus darbus Man, kas ir stingri bhaktas, kas garīgi kalpo un vienmēr meditē uz Mani, prātu vēršot uz Mani tos Es ātri izglābju no dzimšanas un nāves okeāna. Vērs savu prātu un saprātu uz Mani, Dieva Augstāko Personību. Tā tu mūžīgi būsi Manī. Par to nav šaubu.

Mans draugs, Ardžuna, bagātību iekarotāj! Ja Tu nespēj stingri vērst prātu uz Mani, tad pildi bhakti jogas vadošos principus. Tad tu vēlēsies sasniegt Mani arvien vairāk. Ja tu nespēj pildīt bhakti jogas ierobežojumus, tad centies strādāt Manis dēļ, un, tā strādājot, tu sasniegsi pilnību. Ja tu tomēr nespēj arī darboties, apzinoties Mani, tad centies atsacīties no darbības augļiem un rast apmierinājumu sevī. Ja tu tā nespēj darboties, tad apgūsti zināšanas. Taču labāka par zināšanām ir meditācija, un labāka par meditāciju ir atsacīšanās no darbības augļiem, jo atsakoties var sasniegt prāta mieru.

Kas nevienu neapskauž un ir labs draugs visām dzīvajām būtnēm, kas neko neuzskata par savu īpašumu un ir brīvs no neīstā „es”, kas ir vienāds laimē un nelaimē, kas ir pacietīgs, vienmēr apmierināts, kas valda pār sevi un ar noteiktību garīgi kalpo Man, prātu un saprātu vēršot uz Mani, tāds bhakta ir ļoti dārgs Man. Kas nesatrauc citus un ko nesatrauc citi, kas ir līdzsvarots laimē un ciešanās, bailēs un bažās, tas Man ir ļoti dārgs. Mans bhakta ir ļoti dārgs Man, jo viņu neietekmē notikumu gaita, viņš ir tīrs, prasmīgs, brīvs no ciešanās un rūpēm un netiecas neko iegūt. Bhakta, kas nelīksmo un neskumst, nežēlojas un nevēlas, kas atsakās no visa labvēlīgā un nelabvēlīgā, ir Man ļoti dārgs. Kas vienāds pret draugiem un ienaidniekiem, kas līdzsvarots godā un negodā, karstumā un aukstumā, laimē un ciešanās, slavā un neslavā, kas nekad nav sliktā sabiedrībā, kas vienmēr ir kluss un apmierināts ar visu, kas neraizējas par dzīves vietu un kas ir stingrs zināšanās un garīgi kalpo Visaugstajam, Man ir ļoti dārgs. Tas, kurš ar pilnīgu ticību iet pa mūžīgo garīgās kalpošanas ceļu un kam Es esmu augstākais mērķis, Man ir ļoti, ļoti dārgs.

TRĪSPADSMITĀ NODAĻA - Daba, baudītājs un apziņa

Ardžuna sacīja:

– Dārgais Krišna! Es vēlos uzzināt, kas ir prakriti [daba], kas ir puruša [baudītājs], kas ir lauks un tā zinātājs, kas ir zināšanas un izziņas mērķis.

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Kuntī dēls! Šo ķermeni sauc par lauku un to, kas pazīst ķermeni, sauc par lauka zinātāju. Bharatas pēcteci! Tev jāsaprot, ka Es arī esmu zinātājs visos ķermeņos. Ķermeņa un tā zinātāja sapratne ir zināšanas. Tā Es uzskatu.

Klausies, tagad Es tev īsumā aprakstīšu darbības lauku, pastāstīšu, no kā tas sastāv, kā mainās, no kā tas ir radīts, kas ir šī lauka zinātājs un kāda ir viņa ietekme.

Zināšanas par darbības lauku un darbības lauka zinātāju daudzi gudrie devuši dažādos Vēdu rakstos. Īpaši tās aprakstītas Vēdānta-sūtrā, kur norādīts uz cēloņiem un sekām.

Piecas galvenās pamatvielas, neīstais „es”, saprāts, neizpaustais, desmit jutekļi un prāts, pieci jutekļu priekšmeti, vēlmes, naids, laime, ciešanas, kopums, dzīvības pazīmes un pārlicība tas viss kopā veido darbības lauku un tā mijiedarbības.

Pazemība, kautrība, nevardarbība, visa paciešana, vienkāršība, vērsšanās pie īstena garīgā skolotāja, tīrība, stingrība, pašavaldīšanās, atsacīšanās no jutekļu baudām, brīvība no neīstā „es”, sapratne, ka dzimšana, nāve, slimības un vecums ir ļaunums, atsacīšanās, nepieķeršanās bērniem, sievietei, mājai un visam citam, vienāda attieksme pret patīkamo un nepatīkamo, pastāvīga un tīra sevis veltīšana Man, tieksme dzīvot vientuļā vietā, atšķirtība no kopējās ļaužu masas, sevis apzināšanās svarīguma izpratne, filozofiski Absolūtās Patiesības meklējumi to visu Es saucu par zināšanām, bet viss pārējais ir neziņa.

Tagad Es tev skaidrošu izzināmo, kuru aptverot, tu sajutīsi mūžības garšu. Brahmanam, garam, nav sākuma, tas ir pakļauts Man un atrodas ārpus materiālās pasaules cēloņiem un sekām.

Visur ir Virsdvēseles rokas un kājas, visur ir Viņas acis, galvas un sejas, visur ir Viņas ausis. Tā, visu caurstrāvojot, pastāv Virsdvēsele. Virsdvēsele ir visu jutekļu pirmavots, taču pati ir bez jutekļiem. Viņa nekam nav pieķērusies, kaut arī uztur visas būtnes. Viņa ir pāri materiālās dabas īpašībām un tajā pašā laikā vada tās. Augstākā Patiesība ir visu dzīvo būtnu ārpusē un iekšpusē, Tā ir kustīgajās un nekustīgajās būtnēs. Tā ir ļoti smalka, tāpēc ar materiāliem jutekļiem to nevar redzēt vai iepazīt. Tā ir ļoti, ļoti tālu, un Tā ir arī tuvu. Lai gan šķiet, ka Virsdvēsele ir sadalīta starp visām būtnēm, tā ir nedalīta, tā ir viens vesels. Viņa uztur visas dzīvās būtnes, taču jāsaprot, ka Viņa arī aprij un attīsta tās. Virsdvēsele ir gaisma visā, kas spīd. Viņa stāv pāri matērijas tumsai un ir neizpausta. Viņa ir zināšanas, Viņa ir izziņas priekšmets un zināšanu mērķis. Viņa atrodas ikviena sirdī.

Es esmu īsumā izskaidrojis darbības lauku [ķermeni], zināšanas un izzināmo. Tikai Mani bhaktas spēj to pilnībā saprast un sasniegt Manu dabu.

Zini, ka materiālajai dabai un dzīvajām būtnēm nav sākuma. To izmaiņas un matērijas īpašības radījuši materiālā daba. Saka, ka materiālā daba ir visu materiālo cēloņu un seku cēlonis, bet dzīvā būtne ir dažādu ciešanu un baudu cēlonis šajā pasaulē. Dzīvā būtne, atrazdamās materiālajā dabā, staigā dzīves ceļus un bauda trijas materiālās dabas īpašības. Tas notiek tādēļ, ka viņa ir saskārusies ar materiālo dabu. Ejot cauri dažādiem dzīvības veidiem, tā sastop gan labu, gan ļaunu.

Šajā ķermenī ir vēl viens pārpasaulīgs baudītājs, Dievs Kungs, augstākais īpašnieks, kurš novēro un atļauj un kurš ir Virsdvēsele.

Kas izprot šo mācību par materiālo dabu, dzīvo būtni un dabas īpašību mijiedarbībām, tas noteikti sasniedz atbrīvi. Viņš nekad vairs nepiedzimst, lai kas arī viņš tagad būtu. Vieni aptver Virsdvēseli sevī, meditējot, otri to redz, apgūstot zināšanas, trešie ar darbu, pēc kura augļiem viņi netiecas. Vēl ir tādi, kuriem nav garīgo zināšanu, bet viņi sāk godināt Augstāko Personību, dzirdējuši par To no citiem. Viņi tiecas uzklaut autoritātes, tāpēc arī paceļas pāri dzimšanas un nāves ceļam.

Galvenais no Bhāratām! Zini, ka viss pastāvošais gan kustīgais, gan nekustīgais ir tikai darbības lauka un tā zinātāja savienojums. Kas redz, ka Virsdvēsele pavada atsevišķo dvēseli visos ķermeņos, un saprot, ka ne dvēsele, ne Virsdvēsele, kuras mīt mirstīgā ķermenī, nekad netiek iznīcinātas, tas redz patiesi. Kas redz, ka Virsdvēsele ir visur, ikvienā dzīvajā būtnē, tas nepazudina sevi ar postošu prāta darbību. Tā viņš tuvojas pārpasaulīgajam mērķim. Kas redz, ka visu dara materiālās dabas radītais ķermenis, bet patība ir bezdarbīga, tas ir patiešām redzīgs. Kad saprātīgs cilvēks pārstāj uzskatīt dzīvās būtnes par dažādām dažādu ķermeņu dēļ un redz, ka dzīvās būtnes ir visur, tad viņš izprot Brahmanu.

Ardžuna! Kas redz ar mūžības acīm, tas redz, ka nemirstīgā dvēsele ir pārpasaulīga, mūžīga un dabas īpašību neskarta. Lai gan saistīta ar materiālo ķermeni, tā nedarbojas un nesapinas. Debesis ir ļoti smalkas, tāpēc tās nesajaucas ne ar ko, lai gan caurstrāvo visu. Arī dvēsele, kas redz Brahmanu, nesajaucas ar ķermeni, kaut arī atrodas tajā. Bharatas dēls! Kā Saule viena pati apgaismo Visumu, tā dzīvā būtne, kas ķermenī ir viena pati, apgaismo visu ķermeni ar apziņu. Kas ar zināšanu acīm redz atšķirību starp ķermeni un ķermeņa zinātāju un spēj arī saprast atbrīvi no materiālās dabas jūga, tas sasniedz augstāko mērķi.

ČETRPADSMITĀ NODAĻA - Materiālās dabas trīs īpašības

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Tagad atkal Es tev vēstīšu visaugstāko gudrību, visu zināšanu zināšanas, kuras izprotot, visi gudrie ir sasnieguši augstāko pilnību. Kas ir stingrs šajās zināšanās, sasniedz pārpasaulīgu dabu tādu pašu kā Manējo. Tad viņš vairs nepiedzimst radīšanā un paliek neskarts iznīcināšanā.

Bharatas dēls! Viss materiālais pirmamats, ko sauc par Brahmanu, ir dzimšanas avots. Es apaugļoju Brahmanu un dodu visām būtnēm iespēju piedzimt. Kuntī dēls! Zini, ka Es dodu iespēju piedzimt materiālajā dabā visām dzīvajām būtnēm. Es esmu sēklas devējs tēvs.

Stipriniek Ardžuna! Materiālo dabu veido trīs īpašības skaidrība, kaislības un tumsība. Kad mūžīgā dzīvā būtne saskaras ar dabu, tad šīs īpašības viņu sasaista. Bezgrēcīgais! Skaidrība ir tīrāka nekā pārējās īpašības, tā apgaismo un atbrīvo no visām grēku pret darbībām. Tos, kurus vada skaidrība, sasaista laimes sajūta un zināšanas. Kuntī dēls! Kaislības rodas no neierobežotām vēlmēm un ilgām. Tās piesaista iemiesoto dzīvo būtni pie materiālas un auglīgas darbības. Bharatas dēls! Neziņas radītā tumsonība maldina visas iemiesotās dzīvās būtnes. Tā rada ārpātu, kūtrumu un miegainību, kas sasaista dvēseli. Bharatas dēls! Skaidrība piesaista laimei, kaislības piesaista auglīgai darbībai, bet tumsība pārklāj zināšanas un piesaista ārpātam.

Bharatas dēls! Reizēm skaidrība pārvar kaislības un tumsību. Reizēm kaislības uzvar skaidrību un tumsību, un reizēm tumsība uzvar skaidrību un kaislības. Tā dabas īpašības vienmēr cīnās par varu. Skaidrība izpaužas tad, kad visus ķermeņa vērtus apgaismo zināšanas. Galvenais no Bhāratām! Kad pieaug kaislības, tad parādās liela pieķeršanās, auglīga darbība, liela piepūle, nevaldāmas vēlmes un ilgas. Kuru dēls! Kad pieaug tumsība, tad izpaužas bezdarbība, tumsa, ārpāts un maldi.

Kas nomirst skaidrībā, tas sasniedz tūrās augstākās planētas, kur mīt diženi gudrie. Kas nomirst kaislībās, tas piedzimst pie tiem, kuri darbojas augļu dēļ. Kas nomirst tumsībā, tas piedzimst par dzīvnieku.

Dievbijīgas darbības augļi ir tīri, tie nāk no skaidrības. Kaislības nes ciešanas, bet tumsība rada muļķību.

Skaidrība rada īstenas zināšanas, kaislības rada alkatību, bet tumsība rada muļķību, ārpātu un maldus. Skaidrie pakāpeniski paceļas uz augstākajām planētām, kaislīgie dzīvo uz zemes līmeņa planētām, bet pretīgās tumsības pārņemtie nonāk elles pasaulēs. Kas redz, ka patiesībā visu darbību veic tikai un vienīgi dabas īpašības, un zina Visaugsto Kungu, kurš ir pāri šīm īpašībām, tas sasniedz Manu garīgo dabu.

Ja iemiesotā būtne paceļas pāri šīm trim īpašībām, kas saistītas ar materiālo ķermeni, tad tā atbrīvojas no dzimšanas, nāves, vecuma un ciešanām un bauda nektāru jau šajā mūžā.

Ardžuna jautāja:

– Mans Kungs! Kā pazīt to, kas pacēlies pāri šīm trim īpašībām? Kā viņš izturas? Kā viņš paceļas tām pāri?

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Pāndu dēls! Kas neienīst gaismu, pieķeršanos un maldus, kad tie ir, un neilgojas pēc tiem, kad to nav, kas nesvārstās un ir mierīgs materiālo īpašību pretdarbībās, kas ir vienāds pret visu un pārpasaulīgs, jo zina, ka darbību veic vienīgi īpašības, kas vienmēr ir sevī un ir vienāds laimē un ciešanās, kas vienādi raugās uz kukurzni, akmeni un zeltu, kas vienādi izturas pret patīkamo un nepatīkamo, kas ir stingrs un vienāds cildinājumos un pazemojumos, godā un negodā, kas vienāds pret draugu un ienaidnieku un kas pilnīgi atsacījies no materiālās darbības tas ir pacēlies pāri materiālās dabas īpašībām.

Kas pilnībā kalpo Man un nepārstāj kalpot nekādos apstākļos, tas tūlīt paceļas pāri materiālās dabas īpašībām un nonāk Brahmana līmenī. Es esmu pamats bezpersoniskajam Brahmanam nemirstīgajam, neiznīcināmajam un mūžīgajam, kas ir augstākās laimes dabiskais stāvoklis.

PIECPADSMITĀ NODAĻA - Augstākās Personības joga

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Ir zināms, ka pastāv mūžīgs banjankoks ar saknēm uz augšu un zariem uz leju. Tā lapas ir Vēdu himnas. Kas zina šo koku, tas zina Vēdas. Šī koka zari triju, materiālās dabas īpašību baroti, plešas augšup un lejup. Tā dzinumi ir jutekļu priekšmeti. Kokam ir arī saknes, kas iet uz leju, un tās saistītas ar cilvēku sabiedrības auglīgo darbību. Šai pasaulē koka īsteno veidu nav iespējams apjaust. Nevienš nezina, kur tas beidzas un kur sākas, kur ir tā pamats. Tāpēc jāņem rokās atsacīšanās ierocis un stingri sakņotais koks ar noteiktību jānoco. Tad jāatrod vieta, no kuras neviens nekad neatgriežas, un tur jāuztic sevī Dieva Augstākajai Personībai, no kuras viss ir sācies un izplatījies kopš neatminamiem laikiem. Tie, kas ir brīvi no viltus lepnuma, maldiem un viltus sabiedrības, kas izprot mūžību un tikuši galā ar materiālo iekāri, kas brīvi no laimes un ciešanu pretstatiem, kas nemaldās un zina, kā uzticēt sevī Augstākajai Personai tie sasniedz mūžīgo valstību. Manu augstāko mājvietu neapgaismo ne saule, ne mēness, ne uguns, nedz arī kāda mākslīga gaisma. Kas to sasniedz, tas nekad vairs neatgriežas materiālajā pasaulē.

Dzīvās būtnes šai saistītajā pasaulē ir manas mūžīgās daļiņas. Saistītajā dzīvē tās smagi cīnās ar sešiem jutekļiem, no kuriem viens ir prāts. Kā vējš nes smaržu, tā dzīvā būtne materiālajā pasaulē dzīves izpratni pārnes no viena ķermeņa otrā. Viņa pieņem ķermeni un tad to atstāj, lai pieņemtu citu. Kad dzīvā būtne ieiet citā rupjajā ķermenī, tad tās prātu apjož atbilstoša dzirde, redze, garša, oža un tauste. Tad būtne bauda atbilstošus jutekļu priekšmetus. Nelgas nespēj apjēgt, kā dzīvā būtne var aiziet no ķermeņa, un kādu ķermeni viņa bauda, materiālās dabas īpašību apburta. Bet tas, kura acis atvērušas zināšanas, to visu redz. Neatmaidīgi pārpasaulnieki, kas apzinās sevi, redz to visu skaidri. Bet tie, kuru prāti ir neattīstīti un kuri neapzinās sevi, par spīti centībai notiekošo saredzēt nespēj.

Saules mirdzums, kas kliecē visas pasaules tumsu, nāk no Manis. Arī mēness un uguns spožums nāk no Manis. Es esmu katrā planētā un ar savu spēku vadu tās kustību pa orbītu. Es kļūstu par mēnesi un dodu dzīvības sulu visiem augiem. Es esmu gremošanas uguns visu dzīvo būtņu ķermeņos. Es savienojos ar dzīvības dvašu, kas plūst iekšā un ārā, lai gremotu četrējādu barību. Es esmu ikvienā sirdī un dodu atmiņu, zināšanas un aizmiršanu. Es esmu tas, kas jāzin no visām Vēdām. Es esmu Vēdāntas sastādītājs un Vēdu zinātājs.

Ir būtnes, kas kļūdās, un ir būtnes, kas nekļūdās. Materiālajā pasaulē visas būtnes kļūdās, bet garīgajā visas ir nekļūdīgas. Bez tām ir vēl cita, visaugstākā personība, Augstākā Dvēsele, pats mūžīgais Kungs, kas atrodas trijās pasaulēs un uztur tās. Es esmu pāri maldīgajiem un nemaldīgajiem, Es esmu visaugstākais, tāpēc pasaule un Vēdas cildina Mani par Augstāko Personību.

Ak, Bharatas dēls! Kas nešaubās un zina, ka Es esmu Dieva Augstākā Personība, tas zina visu un garīgi kalpo Man.

Šī Vēdu rakstu daļa ir vislielākais noslēpums. Bezgrēcīgais, tagad Es esmu tev to atklājis. Kas izpratīs to, tas kļūs par gudro un sasniegs visu, kas sasniedzams.

SEŠPADSMITĀ NODAĻA - Dievišķas un dēmoniskas dabas

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Bharatas dēls! Bezbailība, esamības šķīstīšana, garīgā izglītošanās, dāvanu došana, pašsavaldīšanās, ziedošana, Vēdu apgūšana, askēze, vienkāršība, nevardarbība, patiesīgums, nedusmošanās, atsacīšanās, miers, trūkumu nemeklēšana citos, līdzjūtība pret visām dzīvajām būtnēm, brīvība no alkatības, laipnība, pazemība, stingra noteiktība, spēks, piedošana, drosme, tīrība, brīvība no skaudības un godkāres – šīs ir svētu un ar dievišķu dabu apveltītu cilvēku pārpasaulīgās īpašības.

Prithas dēls! Lepnums, augstprātība, iedomība, dusmas, bardzība un neziņa ir dēmoniskas dabas cilvēku īpašības.

Pārpasaulīgās īpašības ved uz atbrīvi, bet dēmoniskās iekāļ važās. Neraizējies, Pāndu dēls, tu no dzimšanas esi apveltīts ar dievišķām īpašībām.

Prithas dēls! Pasaulē mīt divējādas būtnes. Vienas ir dievišķas, bet otras ir dēmoniskas. Par dievišķajām īpašībām Es tev nupat sīki izstāstīju. Tagad klausies par dēmoniskajām.

Dēmoni nezina, kas ir jādara un ko nedrīkst darīt. Viņiem nav ne tīrības, ne labas uzvedības, ne patiesīguma. Viņi apgalvo, ka pasaule ir šķietama, ka tai nav pamata un nav Dieva, kas to vada. Viņi apgalvo, ka pasauli radījusi dzimumtieksme un vienīgais tās cēlonis ir iekāre. Ar šādiem uzskatiem nesaprātīgie un pazudušie dēmoni dara kaitīgus un šausmīgus darbus, kas ved pasauli pretī bojāejai. Dēmoni, kurus vada nepiesātināma iekāre, lepnums un augstprātība, dzīvo maldos, vienmēr tiecas darīt nešķīstus darbus un piesaistās pārejošajam. Viņi uzskata, ka cilvēcei visvairāk nepieciešamas jutekliskas baudas. Līdz pašai nāvei viņi ir bezgalīgi noraizējušies. Sapinušies simttūkstoš vēlmju tīklā, iegrimuši iekārē un dūsmās, viņi negodīgi krāj naudu, lai varētu baudīt.

Dēmons domā: „Šodien man ir tik daudz bagātību, un mani nodomi sola vēl vairāk. Tagad man pieder tik un tik daudz, bet nākotnē man būs vēl daudz, daudz vairāk. Šis cilvēks bija mans ienaidnieks, un es viņu nogalināju. Un arī citus ienaidniekus es nogalināšu. Es esmu kungs pār visu un visa baudītājs. Es esmu pilnīgs, varens un laimīgs. Es esmu visbagātākais, man apkārt ir augstdzimuši radi. Nevienam nav tik varens un laimīgs kā es. Es ziedošu, došu dāvanas un priecāšos.” Lūk, kā domā neziņas maldināts cilvēks.

Dažādu raižu maldināti un maldu tīklos sapinušies, viņi pārlietu pieķeras jutekliskām baudām un nonāk ellē. Vienmēr pašapmierināti un nekaunīgi, bagātības un viltus lepnuma maldināti, viņi dažkārt izskata pēc augstprātīgi ziedo, neievērojot nekādus likumus un ierobežojumus. Neīstā „es”, spēka, lepnuma, iekāres un dusmu maldināti, dēmoni apskauž Dieva Augstāko Personību, kas mājā viņu un citu ķermeņos. Viņi zaimo īsteno reliģiju. Skaudīgos un ļaunos, zemākos no cilvēkiem, Es uz mūžīgiem laikiem iemetu materiālās esamības okeānā dažādos dēmoniskos dzīvības veidos.

Kuntī dēls! Atkal un atkal piedzimstot dēmoniskos dzīvības veidos, šādi cilvēki nekad nevēršas pie Manis. Pamazām viņi nogrimst līdz pašiem atbaidošākajiem esamības veidiem. Treji vārti ved uz ellē iekāre, dusmas un alkatība. Ikvienam saprātīgam cilvēkam jāatbrīvojas no šīm īpašībām, jo tās ved dvēseli pagrimumā. Kuntī dēls! Kas izglābies no šiem trijiem elles vārtiem, tas iet pretim pašapjēgai un pakāpeniski sasniedz augstāko mērķi. Kas neievēro rakstu norādījumus un rīkojas pēc savām iegribām, tas nerasniedz ne pilnību, ne laimi, ne augstāko mērķi. No rakstu norādījumiem jāsaprot, kas ir jādara un kas nav jādara. Zinot šos likumus un ierobežojumus, jārīkojas tā, lai pakāpeniski pilnveidotos.

SEPTIŅPADSMITĀ NODAĻA - Ticību iedalījums

Ardžuna jautāja:

– Krišna, kas notiek ar cilvēku, kurš neievēro svēto rakstu norādījumus, bet godina pēc saviem priekšstatiem vai viņš ir skaidrībā, kaislībās vai tumsībā?

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Kāda dabas īpašība ir iemiesotajai dvēselei, tāda arī ir viņas ticība. Ticība var būt trejāda – skaidrībā, kaislībās un tumsībā. Klausies, ko teikšu par tām.

Bharatas dēls! Kādā materiālās dabas īpašībā cilvēks dzīvo, tāda ticība viņam arī rodas. Dzīvās būtnes ticību nosaka pēc īpašībām, kādas viņa ieguvusi. Skaidrie godina padiepus, kaislīgie godina dēmonus, bet tumsoņi godina garus un spokus. Tie, kas aiz lepnuma un savtības izdara skarbas, rakstos neminētas askēzes, tie, kurus dzen iekāre un pieķeršanās, tie, kas ir nelgas un moka ķermeņa materiālās pamatvielas un Virsdvēseli, kura atrodas ķermenī, ir dēmoni.

Kādas ir cilvēka materiālās dabas īpašības, tāds ēdiens viņam ir tuvs. Arī tas ir trejāds. To pašu var teikt par ziedojumiem, askēzi un dāvanu došanu. Klausies, ar ko šie veidi atšķiras.

Skaidrajiem patīk tāds ēdiens, kas paildzina mūžu, attīra esamību, dod spēku, veselību, laimi un prieku. Šāds ēdiens ir sulīgs, sātīgs, veselīgs un priecē sirdi. Kaislīgajiem patīk ļoti rūgts, skābs, sāļš, karsts, ass, sauss un dedzinošs ēdiens. Tāds ēdiens rada ciešanas, bēdas un slimības. Tumsoņiem patīk tāds ēdiens, kas pagatavots vairāk kā pirms trim stundām, kas ir bezgaršīgs, sadalījies un sapuvis, kas palicis pāri citiem un ir nepieskarams.

Kas ziedots saskaņā ar rakstiem, pildot pienākumu un negaidot atlīdzību, ir ziedojums skaidrībā. Dižākais no Bhāratām! Zini, ka tas, kas ziedots aiz lepnuma, lai gūtu kādu materiālu labumu, ir ziedojums kaislībās. Kas ziedots, neņemot vērā rakstus, neizdalot prasādu [garīgo ēdienu], nedziedot Vēdu himnas, neatalgojot priesterus un bez ticības, tas uzskatāms par ziedojumu tumsībā.

Ķermeņa askēze ir Visaugstā Kunga godināšana, brāhmanu, garīgā skolotāja un godājamu cilvēku (tēva, mātes) godināšana, tīrība, vienkāršība, dzimumatturība un nevardarbība. Runas askēze nozīmē runāt tikai patiesus, patīkamus, un svētīgus vārdus, kas nesatrauc citus, kā arī pastāvīgi lasīt Vēdu rakstus. Apmierinātība, vienkāršība, nopietnība, pašsavaldīšanās un savas esamības šķīstīšana ir prāta askēze. Šo triju veidu askēzi, ko cilvēki veic pār pasaulīgā ticībā, nevēloties materiālus labumus un veltot visu Visaugstākajam, sauc par askēzi skaidrībā.

Askēze, kas veikta aiz lepnuma, lai gūtu cieņu, godu un pielūgsmi, tiek saukta par askēzi kaislībās. Tā ir nenoturīga un pārejoša. Askēze, kas izdarīta aiz muļķības, mokot sevi vai ievainojot un nogalinot citus, tiek saukta par askēzi tumsībā.

Dāvana, kas dota kā pienākums, nesavtīgi, īstajā laikā un vietā un īstajam cilvēkam, uzskatāma par dāvanu skaidrībā. Bet dāvana, kas dota ar savtīgu nolūku, lai iegūtu kaut ko, vai kas dota nelabprāt, ir dāvana kaislībās. Dāvana, kas dota netīrā vietā, nelaikā, cilvēkam, kam nav vērts dot, kas dota pavirši un bez cieņas, ir dāvana tumsībā.

Uz Augstāko Absolūto Patiesību no laika gala norādīja ar trijiem vārdiem „om tat sat”. Šos vārdus izrunāja brāhmani, dziedot Vēdu himnas un ziedojot par prieku Visaugstākajam. Tāpēc pār pasaulnieki gan ziedojot, gan dodot dāvanas, gan izdarot askēzes saskaņā ar svēto rakstu norādījumiem, vienmēr sāk ar „om”, un tas viņus ved pretī Visaugstākajam. Nevēloties augļus, jāizdara dažādas askēzes, ziedošanas un jādod dāvanas, un jāsaka „tat”. Šādas pār pasaulīgas darbības mērķis ir atbrīve no materiālajām važām.

Prithas dēls! Garīgās kalpošanas mērķis ir Absolūtā Patiesība un uz to norāda vārds „sat”. Par „sat” sauc ziedotājus, ziedojumus, askēzes un dāvanu došanu, kas pēc dabas ir absolūti un veikti, lai iepriecinātu Augstāko Personu.

Viss, kas ziedots un dāvāts, ir pārejošs, visas askēzes ir veltīgas, ja nav ticības Visaugstākajam. Prithas dēls, to sauc par asatu un no tā nav jēgas ne šajā dzīvē, ne arī nākamajā.

ASTONPADSMITĀ NODAĻA - Atsacīšanās pilnība kā Gītas secinājums

Ardžuna sacīja:

– Stipriniek, jutekļu valdniek un Kēšī dēmona nogalinātāj! Es gribu saprast, kāds ir atsacīšanās [tjāgas] un atsacīšanās dzīves kārtas [sanjāsas] mērķis.

Dieva Augstākā Personība sacīja:

– Par atsacīšanās dzīves kārtu [sanjāsu] diženi gudrie sauc atsacīšanos no jebkuras materiālu vēlmju radītas darbības. Par atsacīšanos [tjāgu] viedie sauc atsacīšanos no visiem darbības augļiem. Vieni gudrie

apgalvo, ka jebkura auglīga darbība ir nepareiza un tāpēc atmetama, bet citi saka, ka no ziedošanas, dāvanu došanas un askēzes nekādā gadījumā nedrīkst atteikties.

Labākais no Bhāratām! Klausies, ko Es teikšu par atsacīšanos. Tīģeri starp cilvēkiem! Rakstos teikts, ka atsacīšanās ir trejāda. Nedrīkst atsacīties no ziedošanas, dāvināšanas un askēzes, šie darbi ir jāveic. Ziedojumi, dāvanu došana un askēzes attīra arī diženas dvēseles. Tas viss jādara kā pienākums, bez pieķeršanās un nedomājot par augļiem. Prithas dēls! Tādas ir Manas domas.

Nedrīkst atsacīties pildīt noliktos pienākumus. Ja cilvēks maldu dēļ atsakās pildīt noliktos pienākumus, tad tāda atsacīšanās ir atsacīšanās tumsībā. Kas atsakās pildīt nolikto pienākumu aiz bailēm no ķermeņa neērtībām vai tādēļ, ka tas varētu sagādāt raizes, tas atsakās kaislībās. Tāda rīcība neveicina atsacīšanos. Ardžuna! Ja cilvēks tikai tāpēc pilda nolikto pienākumu, ka tas ir jāpilda, un atsakās no materiālistiskas sabiedrības un pieķeršanās darba augļiem, tad viņa atsacīšanās ir atsacīšanās skaidrībā. Saprātīgs cilvēks, kas patiešām atsacījies un vienmēr ir skaidrībā, neienīst nelabvēlīgu darbību un nepieķeras labvēlīgai. Viņš nešaubās par to, kas jādara.

Iemiesota būtne nespēj pilnīgi izbeigt darboties. Taču tas, kas atsakās no darbības augļiem, ir patiešām atsacījies. Kas nav atsacījies, tas pēc nāves saņem trejādus darbības augļus: gribētus, negribētus un jauktus. Bet tam, kas dzīvo atsacīšanās kārtā, nav ne jācieš, ne jābauda.

Stipriniek Ardžuna! Vēdānta norāda, ka jebkurai darbībai ir pieci priekšnoteikumi. Klausies, kādi tie ir.

Darbības vieta [ķermenis], darītājs, dažādi jutekļi, daudzas un dažādas piepūles un visbeidzot Virsdvēsele tie ir pieci darbības priekšnoteikumi. Visu labo un visu slikto, ko cilvēks dara ar ķermeni, prātu un runu, nosaka šie pieci priekšnoteikumi.

Kas uzskata sevi par vienīgo darītāju un neņem vērā šos piecus priekšnoteikumus, tas nav īpaši saprātīgs un neredz lietu patieso būtību. Kuru nevada neīstais „es” un kura saprāts ir brīvs, tas šai pasaulē arī nogalinot nenogalina. Darbība viņu nesasaista.

Zināšanas, zināšanu mērķis un zinātājs ir trīs darbības ierosinātāji, jutekļi, darbs un darītājs ir trīs darbības veidotāji. Saskaņā ar trijām materiālās dabas īpašībām ir trejādas zināšanas, darbības un darītāji. Tagad klausies, ko par tiem teikšu.

Zināšanas, ar kurām cilvēks visās dzīvajās būtnēs redz vienotu garīgo dabu par spīti tam, ka būtnēm ir neskaitāmi un dažādi veidoli, ir zināšanas skaidrībā. Zināšanas, ar kurām cilvēks dažādos ķermeņos redz dažādas dzīvās būtnes, ir zināšanas kaislībās. Un zināšanas, ar kurām cilvēks pieķeras vienam darbības veidam, it kā tas būtu vienīgais, vājas zināšanas bez jēgas par patiesību, ir zināšanas tumsībā.

Pareizi vadīta darbība, kas veikta bez pieķeršanās, bez mīlestības un naida, bez vēlmes baudīt augļus, ir darbība skaidrībā. Bet darbība, kas veikta ar lielām pūlēm un vēlmi baudīt, darbība, ko nosaka neīstais „es”, ir darbība kaislībās. Darbība, kas veikta maldos, neievērojot rakstu norādījumus, nedomājot par nākotnē sagaidāmo verdzību un citiem nodarīto ļaunumu un ciešanām, ir darbība tumsībā.

Kas ar lielu apņēmību un aizrautību pilda pienākumu, brīvs no materiālās dabas īpašībām un neīstā „es”, vienāds gan panākumos, gan neveiksmēs, tas darbojas skaidrībā. Kas ļoti pieķeršies darbībai un tās augļiem un vēlas tos baudīt, kas ir alkatīgs, vienmēr skaudīgs, netīrs, pakļauts priekiem un bēdām, tas darbojas kaislībās. Kas vienmēr darbojas pretrunā ar rakstiem, kas ir materiālistisks, stūrgalvīgs, melīgs, vienmēr aizskar citus, ir slinks, īgns un lēns, tas darbojas tumsībā.

Klausies, bagātību iekarotāj! Tagad Es tev sīki aprakstīšu dažādas izpratnes un noteiktību, kas atbilst trijām materiālās dabas īpašībām.

Prithas dēls! Ja cilvēks saprot, kas jādara un kas nav jādara, no kā jābaidās un no kā nav jābaidās, kas sasaista un kas atbrīvo, tad viņa saprāts ir skaidrībā. Prithas dēls! Ja cilvēks nespēj atšķirt reliģiju no bezdievības, nezina, kas jādara un kas nav jādara, tad viņa saprāts ir kaislībās. Ja cilvēks maldu un tumsonības dēļ bezdievību uzskata par reliģiju un reliģiju par bezdievību un vienmēr iet aplamu ceļu, tad viņa saprāts ir tumsībā.

Prithas dēls! Nesalaužama noteiktība, ko nesatricināmu padara joga, noteiktība, kas ļauj vadīt prāta, dzīvības un jutekļu darbību, ir noteiktība skaidrībā. Ardžuna! Bet tā noteiktība, ar kuru cilvēks dzenas pēc darbības augļiem reliģijā, saimnieciskajā attīstībā un jutekļu apmierināšanā, ir noteiktība kaislībās. Prithas dēls. Tā noteiktība, ar kuru cilvēks nevar tikt vaļā no sapņošanas, bailēm, žēlabām, īgnuma un maldiem tāda nesaprātīga noteiktība ir noteiktība tumsībā.

Labākais no Bhāratām! Tagad Es tev vēstīšu par trejādu laimi, kādu bauda saistītās dvēseles un kura reizēm dara galu visām ciešanām.

Laime, kas sākumā var likties inde, taču beigās izrādās nektārs, un kas atmodina cilvēkā sevis apziņu, ir laime skaidrībā. Laime, kas rodas, jutekļiem saskaroties ar to priekšmetiem, un kas sākumā liekas kā nektārs, taču beigās izrādās inde, ir laime kaislībās. Un laime, kas ir akla pret sevis apzināšanos, kas ir maldīga no sākuma līdz galam un kas rodas no miega, slinkuma un maldiem, ir laime tumsībā.

Nav tādas būtnes arī pie padieviem augstākajās planētās ne kas būtu brīva no šīm trijām materiālās dabas klēpi dzimušajām īpašībām.

Ak, ienaidnieku soģi. Brāhmani, kšatriji, vaišjas un šūdras atšķiras ar īpašībām, kas radušās no viņu dabas, atbilstoši materiālajām īpašībām. Miers, pašsavaldīšanās, askēze, tīrība, pacietība, godīgums, zināšanas, gudrība un reliģiozitāte ir brāhmanu dabiskās īpašības, kuras izpaužas viņu darbībā. Varonība, spēks, noteiktība, attapība, drosme kaujā, augstsirdība un vadītprasme ir dabiskās kšatriju darbības īpašības. Lauksaimniecība, govju aizsargāšana un tirdzniecība ir dabiskais vaišju darbs, bet šūdrām jāstrādā un jākalpo citiem.

Ikviens var sasniegt pilnību, sekojot savām darbības īpašībām. Tagad klausies, kā to izdarīt.

Cilvēks var sasniegt pilnību, pildot savu pienākumu, ja godina Dievu Kungu, visu būtņu avotu, kas visu caurstrāvo. Labāk kaut nepilnīgi pildīt savu pienākumu, nekā pilnīgi darīt cita darbu. Pienākumi, kas atbilst cilvēka dabai, nekad nerada grēcīgas pretdarbības. Kā uguni klāj dūmi, tā katrām pūlēm ir kāds trūkums. Tāpēc cilvēkam nevajag atteikties no darba, kas radies no viņa dabas, kaut arī tas varbūt ir trūkumu pilns, Kuntī dēls. Kas valda pār sevi, ir nepieķēries un atmet visas materiālās baudas, tas ar atsacīšanos var sasniegt augstāko brīvību no pretdarbībām.

Kuntī dēls! Tagad Es tev īsumā pastāstīšu, kā cilvēks, kas sasniedzis šo pilnību, var sasniegt augstāko pilnību, Brahmanu, augstākās zināšanas.

Tas, kuru šķīstījis saprāts, un kurš ar noteiktību valda pār prātu, atmetot jutekļu apmierināšanas priekšmetus un ir brīvs no pieķeršanās un nepatikas, kas dzīvo vientuļā vietā, maz ēd, valda pār ķermeni, prātu un runu, kas vienmēr ir iegrimis sevī, atsacījies no visa, brīvs no neīstā „es”, viltus spēka, viltus lepnuma, iekāres, dūsmām un materiālu lietu pieņemšanas, kas neko neuzskata par savu un ir mierīgs tas noteikti nonāk sevis apzināšanās līmenī. Kas pacēlies pāri visam, tas tūlīt izprot Augstāko Brahmanu un iegūst pilnīgu prieku. Viņš nežēlojas un nevēlas iegūt neko. Viņš ir vienāds pret visām būtņēm. Šādā stāvoklī cilvēks uzsāk tīru garīgo kalpošanu Man.

Mani, Dieva Augstāko Personību, var patiešām saprast tikai ar garīgo kalpošanu. Kad cilvēks ar bhakti pilnīgi apzinās Mani, tad viņš var ieiet Manā valstībā. Lai gan Mans tīrais bhakta dara visvisādus darbus, viņš, Manis aizsargāts, ar Manu žēlastību sasniedz mūžīgo un neiznīcināmo mājvietu. Jebkurā darbā ļaujies uz Mani un Es tevi aizsargāšu. Kalpo Man un pilnīgi apzinies Mani. Ja tu apzināsies Mani, tad ar Manu žēlastību pārvarēsi visus saistītās dzīves šķēršļus, bet, ja darbosies neīstajā sevis apziņā un neklausīsi Mani, tad pazudīsi. Tu maldīsies, ja neklausīsi Mani un necīnīsies. Tava daba tā kā tā liks tev karot. Tikai maldos tu tagad negribi darīt tā, kā Es teicu. Bet tava daba piespiedīs darīt to pašu, Kuntī dēls. Ardžuna! Visaugstais Kungs mājō ikvienā sirdī un vada visu būtņu gaitas, bet būtnes tikai sēž materiālās enerģijas radītajā mašīnā. Bharatas pēcteci, pilnīgi uztici sevi Viņam. Ar Viņa žēlastību Tu iegūsi pārpasaulīgu mieru un sasniegsi augstāko mūžīgo mājvietu.

Nu Es tev esmu atklājis zināšanas, kas ir vēl lielāks noslēpums nekā iepriekšējās. Labi apdomā visu un dari kā vēlies. Tu Man esi ļoti, ļoti dārgs un tāpēc Es tev dodu augstākos norādījumus, atklāju pašas noslēpumainākās zināšanas. Klausies, Es to stāstu tevis labad. Vienmēr domā par Mani un kļūsti Mans

bhakta. Godā un cildini Mani, un tu noteikti atnāksi pie Manis. Es to apsolu, jo tu Man esi ļoti dārgs draugs. Atmet visu veidu reliģijas un uztici sevi vienīgi Man. Es atbrīvošu tevi no visu grēku pretdarbībām. Nebaidies!

Šīs noslēpumainās zināšanas nedrīkst atklāt tiem, kas nav askētiski, kas nav bhaktas, kas garīgi nekalpo un kas apskauž Mani. Kas šo visaugstāko noslēpumu atklāj bhaktām, tas noteikti sasniedz tīru garīgo kalpošanu un atgriežas pie Manis. Šai pasaulē Man nav un nebūs dārgāka kalpa par viņu. Un Es pasludinu: Kas apgūst mūsu svēto sarunu, tas godina Mani ar saprātu. Un ikviens, kas to klausās ar ticību un bez skaudības, atbrīvojas no grēku pretdarbībām un sasniedz svētīgās dievbijīgo planētas.

Prithas dēls! Bagātību iekarotāj! Vai tu uzmanīgi klausījies? Vai tava neziņa un maldi ir izklīduši?

Ardžuna sacīja:

– Dārgais Krišna! Ak, nemaldīgais! Nu mani maldi ir prom. Ar Tavu žēlastību esmu atguvis atmiņu. Tagad es esmu stingrs un brīvs no šaubām. Es darīšu tā, kā Tu teiksi.

Sandžaja sacīja:

– Tā es noklausījos divu diženu dvēseļu Krišnas un Ardžunas sarunu. Tā bija tik brīnišķīga, ka man mati ceļas stāvus. Ar Vjāsas žēlastību šo visnoslēpumaināko sarunu es dzirdēju tieši no visa misticisma valdnieka Krišnas, kurš pats to vēstīja Ardžunam. Valdniek! Vairākkārt atceroties šo brīnišķo un svēto Krišnas un Ardžunas sarunu, es priekā trīsu. Valdniek, atceroties apbrīnojamo Kunga Krišnas veidolu, mani pārņem aizvien lielāks un lielāks izbrīns, un atkal un atkal mana sirds pildās ar līksmi. Kur ir Krišna, visu mistiķu pavēlnieks, un kur ir Ardžuna, visdižākais strēlnieks, tur noteikti ir arī bagātība, uzvara, neparasts spēks un tikums. Tā es uzskatu.